

ASIKKALAN KUNTA

PÄIJÄNNE

RANTA-ALUEIDEN OSAYLEISKAAVA

KAAVASELOSTUS 16.11.1998/05.03.1999/02.12.2002

KUNNANVALTUUSTO 23.03.1999

MAA JA VESI OY

HELSINKI

1.	ALKUSANAT	4
2.	JOHDANTO	4
3.	SUUNNITTELUPROSESSI JA AIKATAULU	5
4.	SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT JA PERUSSELVITYKSET	5
4.1	ETELÄ-PÄIJÄNTEEN SEUTU	6
4.1.1	<i>Ympäristön yleispiirteet</i>	6
4.1.2	<i>Rakennettu ympäristö</i>	7
4.1.3	<i>Maiseman kehitysvaiheet</i>	8
4.1.4	<i>Luonnonympäristö</i>	9
4.2	KUNTAKOHTAINEN TARKASTELU	11
4.2.1	<i>Suunnittelualueen raja</i>	11
4.2.2	<i>Väestö ja työpaikat</i>	11
4.2.3	<i>Maankäyttö</i>	12
4.2.4	<i>Maisemakuva</i>	12
4.2.5	<i>Ympäristön arvoluokitus</i>	15
4.3	SUUNNITTELUTILANNE.....	17
4.3.1	<i>Seutukaava</i>	17
4.3.2	<i>Yleiskaava</i>	17
4.3.3	<i>Detaljikaavat</i>	17
4.3.4	<i>Vahvistetut suojelualueet</i>	17
4.3.5	<i>Valtakunnalliset ja seudulliset suojeluohjelmat</i>	18
4.3.6	<i>Muut päätökset ja suunnitelmat</i>	18
5.	TYÖN TAVOITTEET JA PÄÄPERIAATTEET	20
5.1	SUUNNITTELUN PÄÄPERIAATTEET	20
5.2	TÄYDENTÄVÄT TAVOITTEET	21
5.3	KAAVOITUKSEN RAJAT	22
5.3.1	<i>Kunnalliset päätökset</i>	22
5.3.2	<i>Olemassa olevien suunnitelmien vaikutukset rantayleiskaavatyössä</i>	22
5.3.3	<i>Asukkaiden ja intressitahojen toiveet kaavoituksen suhteen</i>	23
5.4	TAVOITTEET TOIMINNOITAIN.....	23
5.4.1	<i>Yhdyskuntarakenne</i>	23
5.4.2	<i>Virkistys ja vapaa-aika</i>	23
5.4.3	<i>Vesikysymykset ja yhdyskuntatekninen huolto</i>	24
5.5	LUONTO- JA MAISEMATAVOITTEET	24
5.6	MITOITUSPERIAATTEET	30
5.6.1	<i>Tarkoitus ja yleiset määritelmät</i>	30
5.6.2	<i>Yleiset periaatteet</i>	30
5.6.3	<i>Mitoitusperiaatteiden raja-arvoja ja perustavoitteita</i>	31
5.6.4	<i>Muunnettu rantaviiva, rakennettavuus- ja läheisyystekijät</i>	32
5.6.5	<i>Tavoitteiden ja mitoituserusteiden käsittely</i>	32
5.6.6	<i>Luonto- ja ympäristösuhteisiin perustuvat mitoituserusteet</i>	33
6.	OSAYLEISKAAVA	37
6.1	MAANKÄYTÖN KEHITTYMINEN ASETETTujen SUUNNITTELUPERIAATTEIDEN PUITTEISSA	37
6.2	SUUNNITTELUN PÄÄPERIAATTEET	38
6.3	ALUEVARAUKSET	40
6.4	KAAVAMÄÄRÄYKSET	42
6.5	VAIKUTUSTARKASTELUT	42
7.	TYÖVAIHEET	47

7.1	RANTAYLEISKAAVAN I TYÖVAIHE.....	47
7.2	RANTAYLEISKAAVAN II TYÖVAIHE.....	47
8.	TARKISTUKSET JA KAAVAN VAHVISTUSKÄSITTELY.....	49

1. ALKUSANAT

2. JOHDANTO

Tämän työn tarkoituksena on ollut laatia Asikkalan kunnan Päijänteen ranta-alueita koskeva vahvistettava osayleiskaava. Padasjoen ja Asikkalan kuntien rajalla vesi- ja ranta-alueet limittyvät toisiinsa muodostaen maisema- ja ympäristöolosuhteiltaan yhtenäisen kokonaisuuden, jossa suunnitelmaratkaisujen tulisi pohjautua yhdenmukaisiin peruseriaatteisiin. Asikkalan ja Padasjoen rantayleiskaava-projektit onkin sovitettu ohjelmallisesti ja aikataulullisesti mahdollisimman hyvin toisiinsa.

TYÖN PÄÄTAVOITE

Asikkalan ja Padasjoen kuntien Päijänteen rantayleiskaavoitusten päätavoitteena on muodostaa vesistöalueille toimiva yhdyskuntarakenteellinen kokonaisuus, jossa maanomistajien maankäyttötavoitteiden lisäksi on huomioitu lähiasukkaiden, muiden kuntalaisten ja muiden intressitahojen maankäyttötarpeet. Kaavalla määritetään loma-asutuksen määrä ja sijoittuminen. Mitoitusta määritettäessä ja rakennusoikeuksia laskettaessa huomioidaan maanomistajien tasavertainen kohtelu.

Etelä-Päijänteen monipuoliset luonnon- ja rakennetun ympäristön arvot pyritään kaavoituksen keinoin turvaamaan, mutta niitä myös hyödynnetään suunnittelussa erityisinä resursseina ja mahdollisuuksina. Ympäristönsuojelun ja -hoidon näkökohdat otetaan kattavasti huomioon.

Elinkeinojen, vapaa-ajan palvelujen ja alueiden muu toiminnallinen kehittäminen on tärkeä osa suunnitteluprosessia. Vesien käyttö, vesiensuojelu, hajakuormitus-tekijät sekä maatalouden ympäristökysymykset ovat osa tätä suunnitteluprosessia.

3. SUUNNITTELUPROSESSI JA AIKATAULU

Rantayleiskaavatyön viisi keskeisintä vaihetta ovat:

- ohjelmointi ja käynnistäminen
- perusselvitykset
- tavoitteet ja mitoitus
- yleiskaavaluonnos
- lopullinen (vahvistettava) yleiskaava sekä kaavan toteutus ja seuranta.

Työprosessissa on noudatettu avointa suunnittelutapaa, jossa eri työvaiheista on informoitu perusteellisesti ja on luotu kaikille asianosaisille todelliset osallistumismahdollisuudet. Suunnittelun eri vaiheissa on järjestetty "lakisääteisten" luonnos- ja ehdotusvaiheen kuulemisten lisäksi mahdollisuuksia kommentoida ja tehdä ehdotuksia alustavasta suunnitteluvaiheesta, perusselvityksistä, luonto- ja maisemaselvityksistä, tilaselvityksistä ja muista suunnitteluun vaikuttavista tekijöistä.

Perusselvitys-, tavoite- ja mitoitustarkasteluvaihe valmistui syksyyn 1996 mennessä, alustavat kaavaluonnokset alkuvuodesta 1997, tarkennettu kaavaluonnos alkuvuodesta 1998. Kaavaehdotus valmistui syksyn 1998 aikana. Ympäristökeskuksen, Päijät-Hämeen liiton ja muiden viranomaistahojen asiantuntemus on pyritty saamaan työhön mukaan mahdollisimman tehokkaasti painottaen erityisesti prosessin alkupäätä. Työvaiheet on kuvattu yksityiskohtaisemmin raportin loppuosassa.

4. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT JA PERUSSELVITYKSET

Luontoon, ympäristöön ja maisemaan liittyvien selvitysten taustaksi on koottu laaja perusselvitys- ja lähtöaineisto, jota on tarkennettu ja täydennetty maastokäynnein. Myös paikallisten luontoharrastajien tietämystä on hyödynnetty. Työn alkuvaiheessa suunnittelualue on myös ilmavalokuvattu kattavasti. Padasjoen ja Asikkalan rannoista otettiin yhteensä noin 1300 viistokuvaa, jotka on talletettu CD-levyille numeerista työskentelyä varten. Tärkeimmät ulkopuoliset selvitykset sekä kaikki konsulttityönä laaditut inventoinnit on työ aikana koottu numeerisiksi paikkatietokannoiksi. Työskentelytapa on mahdollistanut perusselvitystietojen reaaliaikaisen käytön kunkin suunnitteluvaiheen pohjana. Suunnittelijalla on jatkuvasti ollut päätteellään tiedot esim. tietyn suunnittelualueella sijaitsevan tilan alueella sijaitsevista arvokkaista luontokohteista tai tilan käyttämättömän rakennusoikeuden määrästä. Inventointitiedot on ryhmitelty siten, että tarkasteltavaksi voidaan ottaa vain kulloinkin tarvittava aineisto ja siitä voidaan tuottaa mm. yhdistelmäkartat, analyysit sekä vertailut ja esittää ne havainnollisina teemakarttoina ja taulukoina.

4.1 ETELÄ-PÄIJÄNTEEN SEUTU

Etelä-Päijänteeseen seutua ympäröivät Etelä-Suomen suuret kaupunkikeskukset Tampere, Hämeenlinna, Helsinki, Lahti ja Jyväskylä. Sijaintinsa ja luontosuhteidensa vuoksi alueesta on muodostunut yksi maamme suosituimmista lomaa-asuntokohteista.

Eteläisellä Päijänteellä on erityistä merkitystä yleisen vedenoton, virkistykseen, luonnonsuojelun, kansallispuiston ja maisemanhoidon kannalta. Asikkalan ja Padasjoen Päijänteeseen suunnittelualueilla on rantaviivaa yhteensä noin 460 km, josta vahvistettujen rantakaavojen ja luonnonsuojelun piirissä, palstoitussuunnitelmissa ja vireillä olevissa kaavoissa on noin 40 %. Loppuosa rannasta (n. 60 %) jakaantuu melko tasan kummankin kunnan alueelle. Nykyisellään rannat ovat rakennettu melko tehokkaasti koko alueella, mikä asettaa suuria vaatimuksia vielä vapaana olevien rantojen käytön suunnittelulle.

Päijät-Hämeen liiton aluerakenteellisissa kehittämistarkasteluissa korostuu eteläisen Päijänteeseen luonnon- ja virkistysarvojen merkitys. Lahdesta Vesijärven ja Vääksyn kanavan kautta pohjoiselle Päijänteelle suuntautuva veneilyn pääväylä luo mahdollisuuksia virkistykseen, matkailuun ja muuhun vapaa-ajanviettoon tukeutuvien elinkeinojen kehittämiseen Asikkalan ja Padasjoen alueella. Kymijoen suunta laajentaa virkistysreittiä Ruotsalaiselle. Kymijoen kanavahanke loisi toteutuessaan todennäköisesti uusia mahdollisuuksia Päijänteeseen alueen matkailulliselle kehittämiselle.

Kuvat A ja B, Päijät-Hämeen liitto: Asikkalan suunnan ympäristörakenne sekä asutus- ja palvelurakenne.

Päijänteeseen kansallispuisto muodostaa alueelle laajan ja arvokkaan ympäristökokonaisuuden, jonka säilyminen ja kehittäminen on puiston perustamisen yhteydessä turvattu. Kansallispuiston päätavoitteena on alueen ainutlaatuisen luonto- ja ympäristöarvojen vaaliminen ja säilyttäminen tuleville sukupolville. Tämän lisäksi puistoa voidaan hyödyntää virkistysalueena ja myös pysyvänä resurssina matkailuun ja retkeilyyn liittyvien elinkeinojen kestävässä kehittämisessä. Kansallispuiston pääosa sijaitsee Padasjoen kunnan alueella ja puiston kaakkoisosa ulottuu Pulkkilanharjulle.

4.1.1 Ympäristön yleispiirteet

Asikkalan kunta sijoittuu maisemamaakuntajaossa Hämeen viljely- ja järvi- ja järvimaan sekä Itäisen Järvi-suomen rajoille. Seutu on sekä luontonsa, että kulttuuriperintensä puolesta Läntisen ja Itäisen Suomen vaihtumisvyöhykettä. Sen eteläpuolella avautuvat Etelä-Suomen viljelyaukeat ja pohjoispuolella laajat kumpumoreenialueet. Aluetta hallitsevat Päijänteeseen murroslaaksot sekä useat jääkauden muovaamat harjumuodostelmat, joiden rinteiltä löytyy merkkejä Baltian jääjärven, Yoldiameren sekä muinais-Päijänteeseen rantamuodostumista. Suunnittelualueilla (Padasjoki, Asikkala) sijaitsee runsaasti Päijänteelle tyypillisiä jylhiä kallios-

aaria, mutta alueen läpi kulkee myös harvinaisen laaja harjusaarijakso. Päijänteen rannat ovat melko jyrkkiä ja kasvillisuus on niukkaa pienilmastollisesti ja ravinnetasoiltaan edullisia ruovikkoisia lahdenpoukamia lukuun ottamatta, vaikkakin alueen sijainti Etelä-suomen lehtokeskuksessa tuo kasvillisuuteen paikoin rehevän lisänsä. Asutus on sijoittunut seudulla tyypillisesti vesireittien solmukohtien läheisyyteen, mutta rakennuskanta ja viljelykset ovat kätkeytyneet näkyvistä metsien peittämän rantaviivan taakse ja suojaisten lahdenpohjukoiden perukoille. Uudempi asutus sen sijaan on pyrkinyt sijoittumaan tiestön varsille nauhamaiseksi rakenteeksi tai toisaalta ranta-alueille loma-asuntoalueiksi.

Koko seudun maisemallisista suurkohteista voidaan mainita Kelventeen ja Pulkkilan pitkittäisharjajaksojen lisäksi Vähä-Äiniön niemi, Salonsaaren sisäosat, Virmailansaari ja Nyystölälahti. Niitä voidaan pitää myös geologisesti merkittävinä kohteina.

Maaston suuret suhteelliset korkeuserot sekä Päijänteen aukeat selät mahdollistavat laajojen näkymien aukeamisen kaukomaisemaan. Suurimpia suhteellisia korkeuseroja suunnittelualueella muodostaa 112 metriä Päijänteen pinnan yläpuolelle kohoava Virmailansaaren Rasinmäki. Pienemmistä näköalapaikoista voidaan mainita mm. Kullasvuori ja Honkavaara. Jylhien muotojen ja pitkien näkymien vuoksi Päijännettä on luonnehdittu olemukseltaan miehekkääksi ja esimerkiksi Saimaata sen rinnalla naiselliseksi järveksi. *Ympäristön korkeussuhteita on tarkemmin havainnollistettu liitteellä 2.*

4.1.2 Rakennettu ympäristö

Eteläisen Päijänteen rakennuskanta muodostuu pääosin vanhasta talonpoikaisasutuksesta sekä eri ikäisestä huvila-asutuksesta. Pääosa Asikkalan rakennuskannasta sijoittuu Vääksyn taajamaan, joka on vähitellen syrjäyttänyt Asikkalan kirkonkylän aseman kunnan keskustaajamana. Vääksyn taajama on rajattu Päijänteen rantayleiskaavatyön ulkopuolelle eikä sen rakennettua ympäristöä käsitellä tässä.

Suunnittelualueen rakennuskanta muodostuu pääosin vanhasta talonpoikaisasutuksesta sekä eri ikäisestä huvila-asutuksesta. Alueen vanhin näihin päiviin saakka säilynyt rakennus on Vähä-Äiniön Yttölän tupa, joka lienee rakennettu 1650-luvulla. 1800-luvun rakennuskantaa on säilynyt jo huomattavasti enemmän. Sitä on tarkemmin esitelty mm. julkaisussa "Päijät-Hämeen kulttuurihistorialliset kohdet" sekä vastikää valmistuneessa Asikkalan kulttuuriympäristöohjelmassa.

Huvila-asutuksella on seudulla yli satavuotiset perinteet. 1800-luvun puolivälin jälkeen tuli kaupunkilaisherrasväen tavaksi viettää kesää maaseudulla ja harjoitella samalla suomen kieltä. Esimerkiksi Vähä-Äiniön Vanhakartanossa ja Urajärven kartanossa tiedetään pidetyn kesävieraita jo 1860-luvulla. Asikkalan ensimmäisistä kesäasukkaista tunnetuimpia oli kenraalimajuri August Alexander Järnefelt, joka ihastui kesällä 1880 Asikkalan maisemiin ja hankki itselleen kesäasunnon Vääksystä.

Huvilapalstojen kysyntä kasvoi 1910- ja 1920-luvuilla. Vääksystä ja Pulkkilanharjasta kehittyi todellisia kesäkeskuksia, joissa monet kulttuurihenkilöt viettivät

kesäänsä. Myös Kalkkisten kanavan ympäristössä sijaitsee useita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita huviloita vuosisadan vaihteen tienoilta. Maininnan arvoisia ovat mm. Starckin, Joel Rinteen, apteekkari Tudermanin, tohtori Laoksen sekä metsänhoitaja Kaparin huvilat. 1930-luvun loppupuolella kuntaan oli rakennettu jo useita satoja huviloita. Seudun suosio oli niin suuri, että vuonna 1928 saattoi Lahti-lehti tokaista pakinassaan "Kesäl siäl o valla koko Suome taile ja hellasvåk". Sodanjälkeisenä aikana kesäasutus on moninkertaistunut. Vuoden 1970 väestönlaskennan mukaan Asikkalassa oli kesähuviloita ja -mökkejä kaikkiaan 1765 kappaletta, joista ulkopaikkakuntalaisten omistuksessa oli noin 1600. Vaikka myös Padasjoen puolella on runsaasti vanhaa huvila-asutusta, ei se noussut kesäviettopaikkana yhtä tunnetuksi, kuin Vääksey ja Pulkkilanharju.

4.1.3 Maiseman kehitysvaiheet

Seudun asutushistoria juontaa juurensa kivikaudelle saakka. Ensimmäiset asutuksen merkit Päijänteen ympäristössä liittyvät Suomusjärven kulttuuriin n. 7000-6000 ekr. Asikkalasta ja Padasjoelta tehdyt varhaisimmat asuinpaikkalöydökset ovat kuitenkin vasta neoliittiselta kivikaudelta, sillä Päijänteen muinaisten pinnankorkeuden vaihteluiden arvellaan huuhtoneen alueelta varhaisemman asutuksen jäljet. Neoliittisen ajan asuinpaikkoja on löytynyt Asikkalassa mm. Vähä-Äiniön Yttölän lähetyviltä, Anianpellon Myötämäestä sekä Kalkkisten Kotasaaresta, joka on seudun mielenkiintoisin muinainen asuinpaikka (kaivauksissa inventoitu yli 2000 löydöstä). Padasjoen puolelta kivikautisia asuinpaikkoja on löydetty mm. Nyystölän Verhosta ja Jokioisten Hietarannasta sekä Jokioisten leirintäalueen lähetyviltä. Kivikautisia esinelöytöjä, lähinnä pyyntivälineiden jäännöksiä, alueelta on tehty runsaasti. Pronssikaudelta tai varhaiselta rautakaudelta ei seudulta ole juurikaan löydöksiä. Nuoremalla rautakaudella asutus ja sen jättämät viitteet lisääntyivät, kun Päijänteelle suuntautui hämäläistä asutusta Vanajan seudulta. Tälle ajanjaksolle ajoitettuja kalmistoja on löydetty Asikkalasta mm. Vähä-Äiniön Yttölästä, Salonsaaresta, Jokioisten Saksalasta ja Kalsporinmäeltä sekä Osoilan Jaakkolanmäeltä. Padasjoen puolelta myöhäisrautakaudelle ajoittuvia löytöjä on tehty mm. Kellosalmelta, Osoilasta ja Vesijaon kylästä. Kunnan alueella sijaitsevat myös Linnasaaren rautakautisen muinaislinnan jäänteet. Seudun esihistoriallisen ajan löydöksistä erikoisimpia on Pätialän mailta vuonna 1934 löydetty rahakätkö, joka sisälsi 314 hopearahaa, joukossa mm. anglosaksisia, saksalaisia ja arabialaisia rahoja 900-luvulta.

Seudun esihistorialliset asukkaat saivat elantonsa pääasiassa kalastuksesta sekä riistanpyynnistä. Riistataloudesta eläneet asukkaat jättivät melko vähän merkkejä ympäristöönsä. Vasta maanviljelyn yleistyminen alkoi enenevässä määrin muovata seudun erämaamaisemaa. Peltoviljely vakiintui Asikkalan-Padasjoen seudulla 600-luvulta lähtien, vaikkakin pyyntielinkeino säilyi sen rinnalla varsin pitkään. Viljelymenetelmistä erityisesti kaskiviljely vaikutti maiseman muotoutumiseen aina 1800-luvun loppupuolelle saakka. Metsä kaskettiin ja kaskea viljeltiin 2-3 vuotta. Käytöstä poistuneiden kaskipeltojen paikalle kohosi kaskiahoja koivikkoinen, jotka ovat nykyisistä talousmetsistä jo lähestulkoon kadonneet. Kotieläintalous on muokannut seudun perinnemaisemien, eli luonnonniittyjen -laitumien, kasvillisuutta ja ulkoasua vuosisatojen ajan. Siirtyminen viljanviljelyyn ja väkilannoitteiden käyttö ovat sotien jälkeen voimakkaasti vähentäneet erityisesti niit-

tyjen määrää, mutta luonnonlaitumia on Padasjoella ja Asikkalassa vielä jonkin verran jäljellä. Seudun kulttuurimaisemakokonaisuuksista tärkein on Kurhilan-Pulkkilan valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Asikkalan puolella on sen lisäksi useita pienimuotoisempia kulttuurimaisemakohteita, kuten Vähä-Äiniön-, Kalkkisten-, ja Särkijärven kulttuurimaisemat.

Hämeen sisämaassa vesistöt ovat tarjonneet kelirikkokausia lukuun ottamatta parhaat kulkuyhteydet. Asikkala ja Padasjoki olivat pitkään maantieliikenteen suhteen syrjäseutuja. Seudun pääliikenneväylinä toimivat aina 1800-luvulle saakka Päijänteen sekä Vesijärven selät. Höyrylaivaliikenne Päijänteessä käynnistyi vuonna 1856 ja vilkastui Kalkkisten ja Vääksyn kanavien valmistuttua. Laivayhteyksien avaamista Vesijärven ja Vuoksen suuntaan suunniteltiin ensimmäisen kerran jo 1700-luvun alkupuolella, mutta kanavahankkeet toteutuivat vasta 1800-luvun loppupuolella. Vesiliikenteen historiaan liittyviä kohteita ovat mm. Vääksyn kanavamiljö, Hietarannan laivalaituri Jokioisten kylässä sekä Päijänteen ensimmäisen höyrylaivan rakennuspaikalle pystytetty muistomerkki Vähä-Äiniöllä. Myös osa Kalkkisten kanavan vanhasta rakennuskannasta on säilynyt näihin päiviin saakka. Itse kanavan rakenteet on melko täydellisesti uusittu 1960-luvulla.

Suunnittelualan vanhoista tielinjauksista maininnan arvoisia ovat Asikkalan kautta kulkenut "Ylempi Viipurintie", Hillilän, Kurhilan ja Vähimaan kylien läpi johtava keskiaikainen maantie sekä jo 1500-luvulla Asikkalasta Pulkkilanharjua pitkin Sysmään johtanut paikallistie. Suunnittelualan reunassa kulkee myös Kalkkisilta Vesivehmaalle 1860-luvun hätäaputöinä rakennettu johtava Kopsuontie. Padasjoen puolella tiestö oli vielä 1600- ja 1700-luvuilla sangen vaatimatonta ja pitäjän katsottiinkin jääneen liikenteellisesti ajastaan jälkeen. Suuri osa tiestöstä oli vielä 1750-luvulla ratsupolun tasoisia. Tuolloin kunnollisen karrutien luokkaan voitiin laskea lähinnä Padasjoelta Asikkalan kautta Hämeenlinnaan johtanut tie.

4.1.4 Luonnonympäristö

1. Geologia

Suomen kallioperän suurvyöhykkeistä Asikkala ja Padasjoki kuuluvat ns. svekofenniseen liuskejaksoon, jonka kivet ovat suurimmaksi osaksi metamorfoituneita. Kallioperä on ikivanhaa. Asikkalan luoteisosassa on kiillegneissejä. Padasjoen puolella pääkivilajit muodostuvat kvartsi- ja granodioriiteistä ja pintakivet kiillegneissistä. Geologisesti tyypillisiä ovat laajat ruhjevyöhykkeet; mm. Kelloalmi, Vesansalon pohjoispuolen pohjois-eteläsuuntaiset ruhjevyöhykkeet sekä Salonsaaren ja Vesansalon itä-länsi suuntainen ruhje.

Asikkalan ja Padasjoen maaperä on pääosin muodostunut jääkauden aikana syntyneestä ja kerrostuneesta moreenista, josta voidaan erottaa etenemisvaiheen aikana syntynyt tiivis pohjamoreeni ja sen päällä oleva löyhä ablaatio eli pintamoreeni. Pintamoreeni näkyy maastossa lievästi kumpuilevina muodostumina. Mitavimmat kumpumoreenialueet ovat Padasjoen taajaman eteläpuolella. Maisemalle antaa kuitenkin silmään pistäviä lisäpiirteitä jääkauden aiheuttamat irtomaalajien muodostumat, joista erikoisimpia ovat Salpausselät (I, II, III) ja lukuisat pitkitäisharjut (Pulkkilanharju, Pitkänsupanharju, Kotasaari-Kaitasaari). Reunamu-

dostumat (Salpausselät) koostuvat suuremmaksi osaksi sorasta ja hiekasta, mutta mukana on yleisesti myös moreeniainesta.

Pitkittäisharjujen ja reunamuodostumien muodostamasta geomorfologisesti merkittävästä kokonaisuudesta käytetään nimitystä "Salpausselkien runsasharjuinen alue". Salpausselät ovat syntyneet jään pitkäaikaisen pysähdyksen aikana. Pysähtymisjaksot ovat peräisin ilmaston uudelleen kylmenemisestä. Näihin kohtiin on kerrostunut suuri määrä jään työntämää moreenia sekä sulamisvesien kuljettamaa ainesta. Myöhemmät meri- ja järvivaiheet ovat uudelleen kerrostaneet ainesta laajoiksi kentiksi (Aurinkovuori, Katinkulmanharju).

Toinen Salpausselkä syntyi noin 11000 vuotta sitten ja jää lähti uudelleen vetäytymään noin 10200 vuotta sitten. Jäätikön sulamisvedet täyttivät alavat alueet. Myös maankohoaminen oli nopeampaa kuin nykyisin. Selvimmin rantamuodostumat ovat nähtävillä harjujen rinteillä ja moreenikumpareiden laajoilla sora-alueilla (Kinissaari, Seittenpää, Vähälahden ympäristö, Kullasvuori jne).

Harjumuodostumat ovat luoneet edellytykset monien laajojenkin järviäntaiden synnylle (Päijänne, Vesijärvi). Päijänne rajoittuu etelässä II Salpausselkään ja on alunperin syntynyt kallioperään muodostuneeseen painanteeseen. On luultavaa, että alue on maankuoren liikuntojen seurauksena painunut jonkin verran. Liikuntojen ja siirrosten synnyttämistä ruhjeista ovat esimerkkinä lukuisat erisuuntaiset ruhjelaaksot. Ruhjeet ovat nykyisin pääosin veden täyttämiä kalliorinteisiä kapeita lahtia (Kellosalmi, Salonsalmi, Kinisselän kanjonit).

2. Kasvillisuus ja eläimistö

Päijänteen alueen kasvillisuuden peruspiirteet alkoivat muovautua noin 5000 vuotta sitten, jolloin ilmasto alkoi viiletä ja jota on jatkunut aina meidän päiviimme asti. Viileneminen on saanut aikaan eteläisten kasvilajien häviämisen tai taantumisen. Vaateliaita lehtokasvilajeja on jäänyt pieniksi saarekkeiksi pien- ja mesoilmastollisesti edullisille alueille. On luultavaa, että eteläisten lajien runsaus Asikkalan-Padasjoen alueella (Etelä-hämeen lehtokeskus) selittyy ainakin osittain Päijänteen ja muiden laajojen vesialueiden lämpötila-eroja tasoittavalla vaikutuksella. Lisäksi runsas glasifluviaalinen aines on tarjonnut kasvupaikan monille vaateliaille lajeille. Kuusi on kuitenkin ilmaston viilenemisen myötä muodostunut hallitsevaksi puulajiksi myös Päijänteen alueelle karumpia saaria ja harjuselänteitä lukuun ottamatta.

Päijänteen kansallispuiston alueen merkitys myös rakentamattomana vapaa-alueena korostuu. Muut ranta-alueet ovat vuosien mittaan rakentuneet paikoitellen hyvinkin tiiviisti. Rantaviiva on rakentamisen myötä valtaosaltaan sulkeutunut ja vapaa-alueiden määrä koko ajan vähentynyt.

Kasvillisuusmuotoja ja tyyppejä on mantereen ja saarten ranta-alueilla hyvin runsaasti; saaret ja luodot voivat olla lähes puuttomia (Lehtiset, Ritosaaret), korkeita ja kallioisia (Kinissaari), moreenisaaria (Virmailansaari, Isosaari, Petäjäsaari) tai loivasti kaareutuvia hiekkasaaria (Kelve, Ykskoivu) tai niiden yhdistelmiä.

Linnustollisesti arvokkaita kohteita on runsaasti molempien kuntien alueella. Esi-merkinomaisesti tässä yhteydessä voidaan mainita mm Järvistenpohja, Luoposten-salmi, Kalkkistenkosken ranta-alueet, Ritosaaret, Taipaspää, Kuoreniemi, Lehtiset, Salonsaaren länsiosat, jne.

Asikkalan linnustollisesti arvokkaimmat kohteet on tarkemmin kuvattu erillisessä inventointiraportissa sekä työn aikana tehdyissä selvityksissä.

4.2 KUNTAKOHTAINEN TARKASTELU

Asikkalan kunta sijaitsee Päijänteen etelä- kaakkoisosassa. Kuntakeskus Vääksy sijaitsee Päijänteen etelärannalla, Päijänteen ja Vesijärven välisellä harjukannaksella. Vääksyn kanava kulkee kuntakeskuksen läpi yhdistäen Vesijärven ja Päijänteen toisiinsa.

Maa- ja vesiliikenteellisesti kunnan sijainti on erinomainen. Vesijärven kautta Päijänteelle suuntautuva laivareitti kulkee Vääksyn kuntakeskuksen läpi sekä risteää Pulkkilanharjulla maantieliikenneväylän kanssa. Kymijoen kautta kulkeva vesistöreitti yhdistyy edelliseen Pulkkilanharjun kohdalla. Matkailun ja siihen tukeutuvien elinkeinojen kehittämiseksi onkin olemassa erityiset puitteet.

Etäisyys maateitse Vääksestä Helsinkiin on 130 km, Lahteen 25 km, Heinolaan 30 km ja Hämeenlinnaan 90 km. Naapurikuntina ovat pohjoisessa Padasjoki ja Sysmä, idässä Heinola, etelässä ja lounaassa Hollola sekä lännessä Lammi.

Kunnan kokonaispinta-ala on 756,14 km², josta vesialuetta on 192,29 km². Vesistöjen rantaviivan kokonaispituus on noin 580 km ja loma-asuntoja on kaikkiaan noin 4000 kpl.

4.2.1 Suunnittelualan rajaus

Suunnitteluala kattaa kaikki Asikkalan kunnan Päijänteen ranta-alueet ja saaret, lukuun ottamatta suurimpien saarien keskiosia. Suunnittelussa tarkasteltavan rantavyöhykkeen syvyys on n. 200-300 metriä. Rantavyöhykkeen taustamaastoa tai saarten sisäosia ei tarkemmin käsitellä ellei erityiset syyt tai maasto- ja luontolosuhteet sitä edellytä. *Suunnittelualan sijainti on esitetty mm. Kuvalla 1.*

4.2.2 Väestö ja työpaikat

Asikkalan kunnassa oli 8 694 asukasta vuoden 1997 lopussa (vähennystä 34 asukasta vuodessa). Väestö jakautuu osa-alueittain seuraavasti: Vääksy (5032 asukasta), Asikkala kk (398), Iso-Äiniö (387), Salonsaari (146), Kalkkinen-Vedentausta (723), Kurhila (472), Urajärvi-Rutalahti (369), Vesivehmaa-Kopsuo (820), Viitaila (289), Muu (58).

Palvelut muodostavat 46% elinkeinorakenteesta, jalostus 33% ja maa- ja metsätalous 19%.

Asikkalan julkinen ja kaupallinen palvelutarjonta keskittyy pääasiassa Vääksyn taajamaan. Hotelli- ja ravintolapalveluja sekä kokoustiloja tarjoavassa Tallukassa

sijaitsee myös Päijänteen kansallispuiston opastuskeskus. Vääksyssä on hyvä kuntakeskuksen palvelutarjonta ja lisäksi runsaasti veneilyyn ja matkailuun liittyvää satama- ja palvelutoimintaa. Vääksyn taajaman ulkopuolisista palveluista voidaan mainita loma- ja matkailun palvelut Vähä-Äiniön alueella ja Salonsaarella sekä kesäisin Pulkkilanharjulla toimiva ravintolayritys.

4.2.3 Maankäyttö

Asikkalan kuntakeskukseen, Vääksyyn on laadittu erillinen osayleiskaava. Vääksyn alue ei kuulu laadittavaan ranta-alueiden yleiskaavaan. Suunnittelualueen rannat ovat suurelta osin rakennettuja tai rantakaavoitettuja. Erityisesti Salonsaaren rannat ovat rantakaavoitettu melko kattavasti. Vapaa-alueet ovat pääasiassa maa- ja metsätalousmaata. Osa rakentamattomista ranta-alueista on liitetty Päijänteen kansallispuistoon. **Kuva 1:** kaavoitustilanne.

Rantaan rajoittuvia maarekisteritiloja suunnittelualueella on yhteensä 1263 kpl ja niiden todellisen rantaviivan yhteispituus pienet luodot ja saaret mukaan lukien on n. 257 km. Muunnetun rantaviivan kokonaispituus on n. 190 km. Rantavyöhykkeellä on vakituisten ja loma-asuntojen rakennuspaikkoja yhteensä 993 kpl ja lisäksi rantakaavoitettuja rakennuspaikkoja (sisältää myös yhteisranta-alueita) yhteensä 411 kpl. Rakentamistilanne selviää yksityiskohtaisemmin taulukosta 6/7.

Suunnittelualueen tilojen pääosalla (n. 81 %) todellisen rantaviivan pituus jää alle 200 m:n, alle 50 m:n rantaviivan omaavien tilojen osuuden ollessa n. 28 %. Suunnittelualueelle on laadittu useita rantakaavoja. Niissä on runsaasti rakentamattomia rakennuspaikkoja. Suunnittelualueella on muutama suuri maanomistusyksikkö, jotka ovat käyttäneet rantarakennusoikeuttaan niukasti. Valtaosalla rantavyöhykkeestä rakennusoikeus on lähes kokonaan käytetty. Paikoin rannat on rakennettu lähes täyteen ilman välialueita.

4.2.4 Maisemakuva

Alueelta on laadittu maastokäyntien, viistoilmakuvien sekä paikkatietomuotoisen kartta-aineiston pohjalta maisemakuvallinen analyysi. Analyysi on tuotettu paikkatietomuotoisena. Tarkastelussa suunnittelualue on jaettu pienempiin, itsenäisinä tiloina hahmotuviin maisematiloihin. Näiden sisältä on määritetty kunkin alueen maisemallisia erityispiirteitä sekä maisemakuvallisesti herkkiä kohteita:

- Maamerkit; ympäröivästä maisemasta topografiansa tai kasvillisuutensa puolesta selkeästi erottuvat kohteet sekä maisemakuvaa hallitsevat elementit.
- Voimakkaasti tilaa rajaavat reunavyöhykkeet, esim. jyrkät kalliorannat tai rantaviivan ja peltomaiseman välissä kasvava puusto. Pienipiirteisissä ja kapeissa maisematiloissa tilaa rajaavien reunojen merkitys on laajoja maisematiloja suurempi.
- Porttimaiset päätteet kahden tai useamman maisematilan välissä.
- Muut maisemallisesti herkkä alueet; esim. rannat joiden kasvillisuus on huonosti peittävää tai kulutusherkkää sekä avoimeen peltomaisemaan rajautuvat rannat.
- Maisematilaa hallitsevat näkymät sekä vesialueella että maalla.

Kuvaus maisema-alueittain: maisema-alueiden rajaukset on esitetty **kuvalla 2 ja liitekartalla 2.**

1. **Avainselkä.** Pienehkö järvenselkä, joka rajautuu lännessä Hirtniemeen ja Huovariin, etelässä Isoon Mustasaareen sekä Ykskoivuun. Idässä alue rajautuu Kelventeseen. Alueen maisemaa hallitsevat Kelventeen harjunlaet. Sen herkimpiä kohteita ovat Hirtniemen harvapuustoinen ranta, Hirtniemen ja Huovarin välinen salmi sekä Hirtniemen ja Ykskoivun välinen saarijakso. Alueen selkein maamerkki on Ykskoivun kapea pohjoiseen työntyvä niemenkärki. Avainselän alueesta suurin osa on Padasjoen kunnan puolella.
2. **Hirtniemi-Vähä-Äiniö.** Keskikokoinen järvenlahti, jonka keskellä on useita pieniä saaria. Alue rajautuu pohjoisessa Isoon Mustasaareen sekä Ykskoivuun. Lännessä sitä rajaa Hirtniemi ja idässä- koillisessa Vähä-Äiniön niemi. Lahden eteläosaa leimaa sen liittyminen Vähä-Äiniön kauniiseen kulttuurimaisemaan. Vähä-Äiniön kylän pellot sijaitsevat Päijänteelle viettävillä länsirinteillä. Peltojen ja rannan välissä kasvaa nauhamainen puu- ja pensaskaistale, jonka yläpuolelta viljelysmaisema ja sitä reunustava metsäinen selänne näkyy kauniisti järvelle. Rannan tuntumassa sijaitsee useita pienialaisia luonnonlaitumia. Alueen rantaviiva on varsin peitteinen lukuun ottamatta Vähä-Äiniön pohjoispäässä sijaitsevaa kallioista rantakaistaletta. Maisemallisia erityispiirteitä ovat kulttuurimaisemanäkymien lisäksi pienet, matalapiirteiset saaret lahden pohjoispäässä.
3. **Vähä-Äiniönselän eteläosa.** Kaunionlahden ja Pätiälänlahden muodostama pieni ja peitteinen maisematila, joka liittyy sekä Pätiälän peltoihin, että Vähä-Äiniön kulttuurimaisemaan. Alueen rannat ovat ruovikkoisia ja lehtipuuston reunustamia. Alueella ei ole varsinaisia maamerkkejä. Sen maisemakuvallisesti herkimpiä kohteita ovat Pätiälän rantapellot.
4. **Hinttolanselän luoteisosa.** Ykskoivuun, Kelventeen eteläkärkeen, Hinttolansaareen, Neitsaareen ja Vähä-Äiniön niemen pohjoisosaan rajautuva maisematila. Aluetta leimaavat toisaalta Kelventeen ja Ykskoivun harjusaarten muodot, toisaalta Hinttolansaaren peltonäkymät. Alueen maamerkkejä ovat Karikkoiset Tapinluodot Hinttolansaaren itäpuolella. Maisematilaa rajaavia porttimaisia päätteitä muodostuu Vähä-Äiniön ja Ykskoivun, Ykskoivun-Kelventeen sekä Kelventeen ja Hinttolansaaren välisiin kapeikkoihin. Alueen tärkein erityispiirre on Hinttolansaaren keskellä sijaitseva pieni viljelysmaisema. Maisema-alueesta vain eteläosa on Asikkalan kunnan puolella.
5. **Hinttolanselän eteläosa.** Laaja avoin järvenselkä, joka rajautuu idässä Pulkkilanharjuun, pohjoisessa Vähäniemeen ja lännessä Vähä-Äiniön niemeen. Maisematilaa idässä rajaava Pulkkilanharjun ranta on kansallispuistoon kuulumattomilta alueiltaan melko tiiviisti rakennettu ja mökit myös näkyvät harvahkon puuston takaa. Hinttolanselän eteläosan maamerkkejä ovat Neitsaaren itäosan karut kalliorannat sekä Herrainpöydän saari. Alueen porttiaiheita ovat Käkisalmen ja Karisalmen siltojen ympäristöt sekä Majakkasaari. Maisemakuvallisesti herkkiä kohteita ovat myös Pulkkilanharjun itäpuoliset rannat, joiden harvan rantapuuston läpi avautuu harjulla liikkujalle laajoja näkymiä yli Päijänteen.

6. **Sulunpohja.** Alue rajautuu etelässä Vihtasensaareen ja lännessä Pulkkilanharjuun. Maisematilalle on leimallista ruovikkoisten rantojen runsaus. Alueen Kai-vannonpohjan puoleiset rannat ovat melko tiiviisti rakennettuja. Puusto on harvahaikoa ja mökit näkyvät kauas. Varsilahtea ympäröivät rannat ovat epämääräisessä tilassa, sillä vanhat käytöstä poistuneet rantapellot ovat kasvamassa umpeen. Kalkkisiin johtavalta tieltä avautuu paikoin näkymiä peltojen yli järvelle. Alueen tärkein maamerkki on Käkisalmen silta ympäristöineen. Etelässä Vihtastensalmi ja Pikku-Vihtasen ruovikkoiset karikot muodostavat alueelle porttimaisen päätteen.
7. **Pulkkilanharju-Isosaari-Myttyniemi.** Laajahko avoin järvenselkä Pulkkilanharjun itäpuolella. Alueen Myttyniemen puoleiset rannat ovat tiiviisti rakennettuja mutta tiheä puusto kätkee mökit taakseen lukuun ottamatta rannan tuntumaan pystytettyjä lipputankoja. Alueen tärkein maamerkki on Karisalmen kaarisilta. Idässä maisematilan porttina toimii Kalkkisten kanavan suu. Pulkkilanharjun rannat muodostavat alueelle tärkeän rajaavan elementin ja paikoin sen laella kulkevalta tieltä avautuu valoisan harjumännikön läpi näkymiä kohti Pikku-Vihtasta.
8. **Asikkalanselän pohjoisosa.** Laaja järvenselkä, joka rajautuu luoteessa/lännessä Pulkkilanharjun-Laattaanharjun muodostamaan harjujaksoon, koillisessa aluetta rajaa Isosaari ja kaakossa/etelässä Salonsaari. ja Pernasaari. Avoimella Asikkalanselällä ovat Selkäsaaret tärkeä maamerkki. Alueen suurten etäisyyksien vuoksi eivät rantojen yksittäiset elementit juurikaan hahmotu järvenselältä päin. Kauko-maisemasta nousee esiin lähinnä Laattaanharjun lakialueet. Pohjoisessa muodostavat Pulkkilansalmi-Vähäsaari-Vähäsalmi alueelle porttimaisen päätteen.
9. **Asikkalanselän koillisosa.** Laajahko järvenselkä, joka rajoittuu idässä Revetniemeen ja Kärpänkärkeen. Etelässä aluetta rajaavat Huhtasaaret sekä Kaitasaaret ja pohjoisessa Myllyniemi. Kärpänkärjessä alue liittyy Haapainpohjaa ympäröivään viljelysmaisemaan. Alueen maamerkkejä ovat Patopääsaarten kalliiset niemet sekä Selkäsaaret. Muista maisemallisesti herkistä alueista voidaan mainita Revetniemen harvapuustoiset kalliorannat. Maisemavaurioksi voidaan lukea Särkijärven sahan ympäristö.
10. **Vehkoverkonpohja-Kalkkisten koski-Taavetinlahti.** Pienehkö lahti, jonka koillispuolella sijaitsee Kalkkisten koski. Karuudessaan vaikuttava tila, jonka koillisosan rannat ovat vielä lähes rakentamattomia (mutta rantakaavoitettuja). Alueen maamerkkejä ovat Kalkkisten kosken lisäksi Revetniemen kalliot sekä useat pienet saaret kosken eteläpuolella.
11. **Kotasalmi.** Pieni rikkonainen alue, jota leimaa karujen saarien runsaus. Etelässä alue rajautuu Kalkkisten koskeen. Alueen luoteisosassa sijaitsee pieni viljelyaukea, joka rajautuu voimakkaasti rehevöityneeseen Meranlahteen. Alue on kaunis ja luonnontilainen. Sen rannat ovat säästyneet lähes rakentamattomina. Alueen ehdoton maamerkki on Kalkkisten koski. Muista maisemallisista erityispiirteistä voi mainita Kotasaaren koillispuolella sijaitseva kosken sivu-uoma, joka levenee idylliseksi pieneksi lahdenpoukamaksi. Alue on pääosiltaan osayleiskaava-alueen ulkopuolella.

12. **Salonsaaren koillispuoli.** Tarkastelualueen mittakaavassa keskikokoinen järvenselkä, jota leimaavat sen keskellä sijaitsevat pienet, kaakko-luoteissuuntaiseksi muovautuneet kallioiset saaret. Alueen maisemallisesti herkkiä kohteita ovat Ritusaaret, Jäniksenkärjen niemi sekä sen itäpuolinen kallioranta. Itään kuljettaessa muodostavat Kupinkärki ja Rajamuuri maisematilalle porttimaisen päätteen.
13. **Asikkalanselän eteläosa.** Järvenselkä, joka rajautuu etelässä Vääksyn taajamaan ja pohjoisessa Salonsaareen sekä Pernasaareen. Aluetta leimaa asutuksen läheisyys. Sen rannat ovat pääosin rakennettuja Salonsaaren lounaisosaa lukuun ottamatta. Alueelta ei nouse esiin varsinaisia maamerkkejä. Idässä porttiaiheen muodostaa Siltasalmen suu ja etelässä Vääksyn vanhan kanavan suu.
14. **Salonsalmi.** Kapea pitkänomainen salmi, jonka rannat ovat melko tiiviisti rakennettuja. Rantojen puusto on varsin peittävää, joten ainakin kesäaikaan rakennukset sulautuvat hyvin maisemaan. Salmen etelärantaan ankkuroidut sisävesilaivat antavat alueelle persoonallisen leiman. Alueen maamerkkejä ovat Huhdankärjen kaksi kallioista ja esiin työntyvää niemenkärkeä. Salmenniemi muodostaa porttiaiheeseen alueen itäosaan. Maisemavaurioksi voi lukea rannassa sijaitsevat saharakennukset salmen pohjoispuolella.
15. **Luopostensalmi-Lahtelaistenpohja.** Suojainen ja pieni salmi Venäjänniemen ja Vesansalon välissä. Maisematilaa hallitsevat jylhät näkymät Kinissaaren kallioisille rinteille. Luopostensalmen pohjoispuolella on rantapuustoa harvennettu hyvin avoimeksi huvilanrakennustyön yhteydessä. Raivattu ranta muodostaa voimakkaan kontrastin rehevöityneelle salmenpohjukalle. Lahtien ja salmien väliin jäävä maisematilan kapeudesta johtuen sen rantojen kasvillisuus on korostetussa asemassa.
16. **Kinisselkä.** Järvenselkä, jota leimaavat jylhät maastonmuodot ja kallioiset rannat. Alueen itäosassa on säilynyt pitkiä osuuksia rakentamatonta rantaa. Maisematilan maamerkkejä ovat Kinissaaren sekä Porttikallion rantakalliot, jotka näkyvät myös Kopsuontielle liikuttaessa. Alueen muita maisemallisesti herkkiä kohteita ovat Rantalanniemen ja Sammalkallion rannat.

4.2.5 Ympäristön arvoluokitus

1. Tausta ja tavoitteet

Luontoinventointityön tavoitteena on ollut laatia osayleiskaavatyötä palveleva ranta-alueiden luonto-olosuhteita ja ympäristöä kuvaava luokitus. Ranta-alueet on jaettu kolmeen luokkaan. *Inventoitavina kriteereinä olivat luonnonympäristön muodostama kokonaisuus (habitaatti), eliöstö, luonnon monimuotoisuus ja edustavuus, geologiset muodostumat sekä pienmaisemalliset arvot.* Inventointitieto ja siitä johdetut analyysit ovat yhtenä osana määriteltäessä alueen ekologisia, maisemallisia ja muita tavoiteasettelun ja mitoituksen sekä suunnittelun vyöhykkeitä. Erityistä huomioita on kiinnitetty erilaisten, edustavien rantatyyppien säilymiseen

rakentamisen ulkopuolella. Tekninen rakennuskelpoisuustarkastelu ja maiseman tarkempi analysointi on suoritettu omana tehtävänään.

2. Luokitus

Arvioitavat tekijät luokiteltiin ensi vaiheessa 1...3 ja niiden perusteella laadittiin 3-luokkainen arvoluokitus Ensimmäiseen arvoluokkaan (1) sijoitettiin ranta-alueet, jotka soveltuvat hyvin rakentamiseen. Ne ovat ympäristöllisesti tavanomaisia...melko tavanomaisia. Kolmanteen arvoluokkaan (3) sijoitettiin inventoinnin perusteella kokonaisuudeltaan kaikkein arvokkaimmiksi arvioitavat alueet. Arvoluokkaan kaksi asetettiin alueet, jotka joidenkin arvioitavien kriteerien perusteella luokitettiin merkittäviksi tai melko merkittäviksi tai niillä on ympäristöllistä potentiaalia. Esimerkiksi kasvillisuudeltaan verraten tavanomainen yhtenäinen metsäalue sijoitettiin tähän luokkaan.

Kenttä- ja maastokäyntien ensimmäinen vaihe toteutettiin syys- lokakuussa 1995. Ympäristöinventointia täsmennettiin kesän 1996 aikana ja tarkentuneiden tarpeiden mukaan suunnittelutyön kuluessa. Pääpaino taustaselvityksessä perustui ilmakuva- ja muun kartta-aineiston perusteella tehtyyn analysointiin sekä olemassa olevaan aineistoon. Tietoja täydennettiin yksityishenkilöiden antamalla tiedoilla mm linnustosta. Työn loppuvaiheessa kiinnitettiin huomiota arvokkaisiin ympäristötyyppeihin.

Maastoinventoinnissa tiedot on esitetty 1:10 000 peruskartoilla Padasjoen osalta ja Asikkalan osalta 1:5000 ilmakuvakartoilla. Tiedot on siirretty paikkatietoympäristöön. Alueen laajuudesta aiheutui, että alueita luokiteltaessa tehtiin pakostakin yleistyksiä ja viereisten alueiden rajaus ei välttämättä ole tarkka. Yleistyksestä johtuen tietyn alueen sisällä on erityyppisiä osa-alueita, jotka poikkeavat alueen kokonaisluokituksesta. Näitä on pyritty mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon tekstiosiossa.

Arvoluokituksessa luokkiin 3 ja 2 sijoitetuista ranta-alueista on laadittu ns. ”kohdekohtainen” ympäristökortti. Kortti on tietokantamuotoinen listaus, jossa on esitetty tietoja alueen luonnonympäristöstä. Kortti on laadittu siten, että sitä voidaan tarvittaessa ylläpitää ja täydentää. Kaikkiaan kortti on laadittu Padasjoen osalta 127 alueesta ja Asikkalan osalta 141 alueesta. ympäristökortissa on esitetty tietoja kohteesta seuraavasti (mallikortti liitteenä):

Ympäristökortin sisältö:

rivitunnus	01	nimi tai tunnus
	02	alueellinen sijainti
	03	geologia, geomorfologia
	04	elollinen luonto (kasvillisuus, eläimistö)
	05	monimuotoisuus, laajuus, edustavuus, luonnontilaisuus
	06	suojeluasema
	07	rakentamistilanne
	08	maisemalliset arvot
	09	rannan laatu
	10	muut tekijät, huomautukset

Kortissa mainittu väritunnus (keltainen, oranssi, vihreä) kuvaa osaltaan alueen herkkyyttä. Keltaiset alueet ovat pääosin rakennettuja alueita tai niillä on luonnontilan osalta tapahtunut pitkälle meneviä muutoksia. Vihreällä tunnuksella merkityt alueet ovat useilla arviokriteereillä mitattuna arvokkaita sekä ovat säilyttäneet luonnontilaisuutensa hyvin. Oranssilla kuvatuilla alueilla on jo tapahtunut selviä luonnontilaisuuden muutoksia, mutta alueilla on potentiaalia monimuotoisena ranta-alueena tai ko. alue edustaa hyvin oman tyyppinsä ranta-alueita. Kesimmäiseen luokkaan kuuluvat myös esim. yleisen linnuston pesimäalueet ja rakentamattomat tavanomaiset ranta-alueet.

Kuva: esimerkki luontokortista.

Kuva 3: *synteesiteema arvoluokista.*

4.3 SUUNNITTELUTILANNE

4.3.1 Seutukaava

Päijät-Hämeen liiton seutukaavaraportissa on esitetty Asikkalan (= Asikkala + Padasjoki) suunnan aluerakenteellisia ja ympäristöolosuhteiden kehittämistä koskevat tavoitteet. Vahvistetussa seutukaavassa suurimpana taajamien ulkopuolisena alueena on Pulkkilanharjun ja Kelventeen saariryhmän sekä Padasjoen selkäalueen saarien osalle esitetty suojelualue. Suurin osa tästä suojelualueesta kuuluu nykyisellään Päijänteen kansallispuiston alueeseen. **Kuva E:** *Ote voimassa olevasta seutukaavasta.*

Seutukaavan muutosehdotus on hyväksytty Päijät-Hämeen liiton liittovaltuustossa 1997 ja on alistettu ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Merkittävimpänä muutosehdotuksena on Päijänteen kansallispuiston laajennusrajaukset sekä Asikkalan selän länsiosan harjualueiden suojelutavoitteet (Sg). Kalkkisten kosken alue on esitetty ma-merkinnällä sekä Salonsaaren on osoitettu virkistys- ja lomakylävarauksia (jo toteutuneita tai pääosin rantakaavoitettuja alueita). **Kuva F:** *seutukaavaehdotus 1997.*

4.3.2 Yleiskaava

Asikkalan kuntakeskukseen Vääksyyn on laadittu erillinen yleiskaava. Muita yleiskaavoja ei alueella ole.

4.3.3 Detaljikaavat

Suunnittelualueella on useita rantakaavoitettuja alueita. Niistä laajimmat sijaitsevat Salonsaaren ja Kalkkisten kosken ympäristössä. **Kuva 1:** *kaavoitustilanne.*

4.3.4 Vahvistetut suojelualueet

Suunnittelualueen merkittävimmän suojelualuekokonaisuuden muodostaa Päijänteen kansallispuisto, johon on Asikkalan kunnan puolelta liitetty laajahkoja osia Pulkkilanharjusta. Kansallispuiston lisäksi suunnittelualueella sijaitsee Kinissaaren luonnonsuojelualue, joka on perustettu Asikkalan kunnan hakemuksesta Lääninhallituksen päätöksellä. Suunnittelualueella sijaitsee kaikkiaan n.10 muinaismuistolain nojalla suojeltua muinaisjäännöstä. **Kuva g:** *muinaismuistokohteet.*

4.3.5 Valtakunnalliset ja seudulliset suojeluohjelmat

Suunnittelualueella sijaitsee useita valtakunnallisissa ja seudullisissa suojeluohjelmissa huomioituja arvokkaita luontokohteita:

- kallionsuojeluohjelma; Porttikallio
- harjijensuojeluohjelma; kansainvälisesti merkittävänä kohteena Aurinkovuori, valtakunnallisesti merkittävänä kohteena Pulkkilanharju
- lehtojensuojeluohjelma; Paskurinpohjan lähdelehto ja Rominojan lehto
- rantojensuojeluohjelma; Ykskoivu
- maisema-alueet; Kurhilan-Pulkkilan valtakunnallisesti arvokas maisema-alue
- lintuluodot; kahdeksan kohdetta eteläiseltä Päijänteeltä, lähinnä Asikkalanseältä ja sen itälaidoilta
- koskiensuojeluohjelma; Kalkkistenkoski
- NATURA-alueiden varaukset Päijänteen kansallispuiston ympärillä ulottuvat Asikkalan kunnan puolella Pulkkilanharjulle.

4.3.6 Muut päätökset ja suunnitelmat

Vääksyn kuntakeskuksessa on menossa useita matkailuun ja vapaa-aikaan sekä elinkeinojen kehittämiseen liittyviä hankkeita, joiden toteutumisella on merkittävä arvo koko Asikkalan kunnan Päijänteen alueelle.

Asikkalan kunnan ympäristönhoitosuunnitelma on valmistunut 24.11.1995. Se on kunnan oloihin ja kehittämistarpeisiin perustuva tavoite- ja toimenpideohjelma, joka käsittää ympäristönsuojelun toimialaan kuuluvat kaikki osa-alueet. Suunnitelmassa kartoitetaan lyhyesti ympäristönsuojelun nykytila, asetetaan tavoitteet ja esitetään toimenpiteet. Tavoitteita asetettaessa on huomioitu paitsi kuntasuunnitelmassa määritetyt tavoitteet myös valtakunnalliset tavoitteet. Tavoitteet on suhteutettu ympäristön nykyiseen tilaan ja ne on asetettu niin realistiselle tasolle, että niiden saavuttaminen on käytännössä mahdollista ja että ehdotettujen toimenpiteiden tuloksena ympäristön tila ja sen viihtyisyys paranevat.

Ympäristöhoitosuunnitelman toteuttaminen edellyttää ympäristönsuojelun sisällyttämistä kunnan kaikkiin toimintoihin. Ympäristönäkökohdat on otettava huomioon laajoista maankäyttö- ja taloussuunnitelmista alkaen aina yksityiskohtaisiin ympäristölupa-asioihin saakka.

- Monet ympäristökysymykset ulottuvat kuntien hallinnollisten rajojen yli, joten on tärkeää kehittää yhteistyötä naapurikuntien kanssa.
- Kalojen kutualueiden, tärkeiden kalastusalueiden, metsäkanalintujen soidinalueiden, hyvien marjastus- ja sienestysalueiden selvittäminen. Edellä mainitut ns. merkittävät uusiutuvien luonnonvarojen alueet huomioidaan käsiteltäessä rantojen ruoppausilmoituksia, metsäautoteiden rakentamisilmoituksia sekä metsien ja soiden ojitusilmoituksia ja vesakontorjuntailmoituksia.
- Koko kunnan alueen käsittävän pohjavesiensuojelusuunnitelman laatiminen ja pohjavesien laadun valvonta.
- Puutteellisesti tunnettujen luontokohteiden inventointia jatketaan ja suojelunarvoisista kohteista laaditaan ajan tasalla pidettävä atk-tiedosto. Arvokkaiden

luontokohteiden suojelemiseksi neuvotellaan maanomistajien kanssa ja kohteille laaditaan käyttö- ja hoitosuunnitelmat, joiden toteutumista seurataan.

- Pienmaisemat kartoitetaan tarkemmin ja olemassa olevat tiedot tarkistetaan ja luokitellaan sekä alueet rajataan.
- Rakennetaan luontopolkuja ja -reittejä ja laaditaan jokamiehen luonto- ja virkistyskäyttöoppaat.
- Päijänne-luontokeskusta kehitetään kunnan ja laajemmankin alueen ympäristövalistuskeskukseksi, joka järjestää ympäristökoulutusta ja pitää luontokoulua ja -kerhoja.
- Rakentamista ohjataan rantakaavojen ja rantaosayleiskaavojen avulla alueille, joissa jätevesienkäsittely voidaan hoitaa keskitetysti tai kiinteistökohtaisesti maaperään imeyttämällä.
- Rantakaavamääräyksissä kielletään vesikäymälät pääsääntöisesti.
- Pohjavettä vaarantavat laitokset ja toiminnot ohjataan ensisijaisesti pohjavesialueiden ulkopuolelle. Yhdyskuntateknisen huollon ja huoltoasemien osalta palvelutoimintojen tarvitsemat alueet varataan ensisijaisesti pohjavesialueiden ulkopuolelta polttoöljyn ja kemikaalien varastointitarpeen vuoksi.
- Pohjavesialueiden kaavamääräyksissä edellytetään varasto-, lastaus- ja pysäköintialueiden päällystämistä ja sadevesien johtamista putkilla alueen ulkopuolelle. Myös maanalaiset polttoainesäiliöt kielletään.
- Maankäytön suunnittelussa, erityisesti rantojen osalta, huomioidaan luonnon monimuotoisuuden säilyminen
- Kylien avoimet peltomaisemat ja rantamaisemat säilytetään maankäytön suunnittelun ja rakentamisen ohjauksen avulla.
- Parannetaan veneilijöiden jätehuoltoa.
- Rakennuslupien myöntämisessä huomioitava kiinteistön vesihuollon (myös jätevesien osalta) järjestämisen edellytykset.
- Suositellaan kuiva- ja kompostikäymälöitä ja valvotaan jätevesien käsittelylaitteiden rakentamista lupaehtojen mukaiseksi.
- Kunnan uusi rakennusjärjestys valmistellaan vesiensuojelun tavoitteet paremmin huomioiden.
- Metsänkaatolupia annettaessa huomioidaan luonnonsuojelulliset ja maisemalliset näkökohdat.
- Pyritään vähentämään maatalouden aiheuttamaa vesistökuormitusta neuvontatyön avulla sekä valvotaan maatilataloutta kokonaisvaltaisemmin, myös ympäristönsuojelun vaatimukset huomioiden.
- Annetaan koulujen oppilaille mahdollisuuksia omakohtaiseen luontohavainnointiin ja tutkimukseen luonnossa.

5. TYÖN TAVOITTEET JA PÄÄPERIAATTEET

Ranta-alueiden suunnittelutyön yksi keskeinen vaihe on tavoitteiden-/suunnitteluperiaatteiden määrittely. Kehittyneessä suunnitteluprosessissa tavoiteasettelu tapahtuu työn alusta lähtien vaiheittain ja tavoitteet täsmentyvät suunnittelutyön etenemisen myötä. Pää tavoitteet rajataan useimmiten jo tehtävän ohjelmointivaiheessa. Tavoitteiden määrittelyn ja rajaamisen kannalta on tärkeää käydä niistä perusteellista keskustelua ja arvioida eri vaihtoehtojen merkitystä. Epärealistiset tavoitteet voidaan usein sivuuttaa lyhyen tarkastelun ja vertailun perusteella ja jättää ne työnaikaisiin asiakirjoihin.

Tarkemmat tavoitteet voivat työn alussa olla alustavia ja suuntaa antavia. Ne täsmentyvät ja konkretisoituvat luonto- ja ympäristöselvitysten sekä alustavien kaavatarkastelujen/-vaihtoehtojen laatimisen käynnistyttyä. Tällöin keskustelua on käyty kunnan edustajien, viranomaistahon ja erityisesti maanomistajien ja eri intressitahojen kanssa. Asikkalan rantayleiskaavatyössä kuvaavaa onkin ollut koko prosessin ajan käyty perinpohjainen keskustelu suunnittelun periaatteista ja tarkemmista tavoitteista.

5.1 SUUNNITTELUN PÄÄPERIAATTEET

Työn päätavoitteina on ollut laatia Asikkalan kunnan Päijänteen ranta-alueiden maankäytöstä kokonaisvaltainen suunnitelma, joka ottaa huomioon eteläisen Päijänteen erityiset luonto- ja ympäristöolosuhteet ja sovittaa yhteen eri intressitahojen, kunnan ja maanomistajien toiveet alueiden kehittämisestä. Erityisenä tavoitteena on ollut mahdollisimman hyvin yhtenäistää suunnittelun ja ratkaisujen pääperiaatteet Asikkalan ja Padasjoen Päijänteen ranta-alueilla.

Maanomistajien tasapuolinen kohtelu on yksi keskeisistä tavoitteista. Toisaalta tavoitteena on myös kuntien kestävä kehityksen mukainen maankäytön suunnittelu.

Kaavoituksella pyritään turvaamaan Päijänteen arvo virkistykseen sekä matkailun kohteena ja merkittävänä (pääkaupunkiseudun) raakavesilähteenä sekä varmistamaan jokamiehen oikeudella tapahtuva liikkuminen myös ranta- ja vesialueilla.

Suunnittelussa otetaan mahdollisimman kattavasti huomioon kalastuksen ja muun vesistöjen hyödyntämisen sekä maa- ja metsätalouden ja niihin liittyvien (sivuelinkeinojen kehittämistarpeet.

Päijänteen kansallispuisto otetaan luontoarvojensa lisäksi erityisesti huomioon luontoon ja ympäristöön leimautuvien/tukeutuvien kehittämistoimenpiteiden resursseina. Vaikkakin kansallispuisto on pääosin Padasjoen kunnan puolella kohdistuu siihen virkistys ja ulkoilukäyttöä kaikista lähiseudun kunnista. Huomiota kiinnitetään myös muuallakin vapaiden rantojen säilymiseen mahdollisuuksien mukaan rakentamisesta vapaina.

5.2 TÄYDENTÄVÄT TAVOITTEET

Suunnittelutyön aikana ovat täsmentyneet seuraavat yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

* Lähtökohtaselvitysten ja maastoinventointien perusteella arvokkaiksi todetuilta alueilta pyritään mitoituksen mukainen rakennusoikeus siirtämään maanomistajan muille alueille. Vapaa-alueiden muodostamisessa pyritään säilyttämään erityisalueiden lisäksi alueelle tyypillisiä "tavanomaisiakin" alueita ja rannanosia. Tällä pyritään turvaamaan luonnon monimuotoisuutta.

* Pysyvän asutuksen kehittymiselle ei kaavassa anneta erillisiä määräyksiä. Pysyvää asutusta ei kuitenkaan pääsääntöisesti osoiteta saariin tai muihin sellaisiin kohtiin, joihin ei ole ajoneuvoyhteyttä. Rantavyöhykkeellä edellytetään ympärivuotisen asunnon sijaitsevan loma-asuntoa kauempana rannasta ja jätevesikysymysten tulevan ratkaistuksi viranomaisen edellyttämällä tavalla. Taluskylien palvelukeskusten kehittämismahdollisuuksia tutkitaan tarpeen mukaan jatkossa.

* Loma-asuminen suunnitellaan ensisijaisesti omarantaisena ja mikäli maanomistaja toivoo voidaan rakennuspaikat osoittaa yhteisranta-ina.

* Veneilyn, matkailun ja vapaa-ajan liikkumisen tarpeet otetaan huomioon varaamalla riittävästi venevalkamapaikkoja ja suojasatamia sekä turvaamalla perinteisten mairinnousupaikkojen säilyminen edelleen vapaa-alueina. Saarissa oleville loma-asuntojen rakennuspaikoille tulee varata venevalkama- ja autojen pysäköintialueet mantereelta tai ajoneuvoyhteyden päässä olevasta suuremmasta saaresta.

* Vapaan rantaosuuden määrälle on Päijänteelle tyypillisessä tiivisti rakentamassa ympäristössä vaikea asettaa ehdottomia raja-arvoja. Rakentamiskohteiden keskittämisellä ja rakennusoikeuksien siirroilla pyritään turvaamaan riittävien rakentamisesta vapaiden rannanosien määrä. Vapailla rannanosilla on tärkeä rooli rantautumispaikkoina ja alueina, joissa voidaan päästä veden äärelle. Erityisen tärkeä luonnontilaisena säilyvillä rannanosilla ja alueella on kasvillisuuden kannalta. Vesien

suojelun ja eliöstön kannalta rantavyöhykkeellä on myös suuri merkitys. Uusilla rakennettavilla rannoilla tavoitteena voidaan pitää vähintään 50 prosentin vapaaosuutta.

- * Kaavaan on tarpeen sisällyttää erityismääräykset vesien suojelusta, jätevesien käsittelystä ja herkkien rantavyöhykkeiden/maiseman hoidosta.
- * Päijänne seminaarissa 11.-12.4.1996 käsiteltiin hyvin laajasti ja seikkaperäisesti useita Päijänteen tilaan ja tulevaan kehitykseen sekä tutkimuksiin liittyviä aiheita. Tilaisuuden anti tullaan käyttämään hyväksi mahdollisimman tehokkaasti myös Päijänteen ranta-alueiden yleiskaavatyössä.
- * Merkittävät luonto- ja maisemakohteet pyritään säilyttämään rakentamattomina esim. rakennusoikeuksien siirroilla.
- * Kehitetään vapaa-ajan asuntojen ja vakituisten asuntojen rakentamista siten, että se tukee kunnan elinkeinotoimintaa ja kylien kehittämistä.
- * Tuetaan matkailu- ja vapaa-ajan palvelujen kehittämistä.
- * Mahdollistetaan "jokamiehen" käyttöoikeus rannoilla.
- * Otetaan huomioon kalastuksen, liikenneyhteyksien ja yritysten tarpeet.

5.3 KAAVOITUKSEN RAJAT

5.3.1 Kunnalliset päätökset

Yleiskaavatyön ehkä merkittävimpana kunnallisena päätöksenä on ollut itse työn käynnistäminen. Työtä käynnistettäessä on suunnittelulle annettu yleispiirteiset ohjeet Päijänteen luonto- ja ympäristöarvojen huomioon ottamisesta, perusselvitysten luonteesta, maanomistajien tasapuolisesta kohtelusta, jne.

5.3.2 Olemassa olevien suunnitelmien vaikutukset rantayleiskaavatyössä.

Suunnittelualueelle on laadittu useita rantakaavoja, joiden sisältämä maankäyttöratkaisu otetaan yleiskaavassa pääosin sellaisenaan huomioon. Näiltä osin osayleiskaava vaikuttaa vain rantakaavaa muutettaessa ja muulloin vahvistettu rantakaava sivuuttaa oikeusvaikutuksiltaan vahvistetun osayleiskaavan.

Rantakaavoitetut ja Päijänteen kansallispuistoon liitetyt alueet kattavat suuren osan rakentamattomista rantavyöhykkeistä ja sitovat/ohjaavat siten voimakkaasti rantayleiskaavan maankäyttöratkaisuja. Päijänteen eteläosan ranta-alueet on jo nykyisellään rakennettu melko tehokkaasti. Vaikutustarkastelun liitekartassa (Liite 4) on loma-asuntojen ja ympärivuotisten asuntojen ympärille muodostettu 50 m:n vyöhyke, joka kuvaa alueiden toteutumista/sulkeutuneisuutta. Siihen sisältyy myös rantakaavoissa osoitetut loma-asuntojen rakennuspaikat, joita ei vielä ole rakennettu. Lisäksi siinä on esitetty olemassa olevat suojelualueet. Onkin melko helppo todeta rantavyöhykkeen maankäyttövaihtoehtojen olevan melko pitkälle määritetyt nykytilanteen pohjalta. Toisaalta luonnonsuojelualueet ja rantakaavois-

sa olevat virkistys-, suojelu- sekä maa- ja metsätalousalueet varmistavat luonnon ja ympäristön kannalta tärkeiden biotooppien ja rakentamiselta vapaiden ranta-alueiden säilymisen.

Kaiken kaikkiaan suunnittelulla on mahdollista vaikuttaa tulevaan aluerakentamiseen eniten vain niillä suuremmilla maanomistuksyksiköillä, joilla vielä on rakennusoikeutta laajemmalla alueella käyttämättä.

Rakennusjärjestyksessä on annettu ohjeet rakennuspaikalle asetetuista yleisistä vaatimuksista sekä vaadittavan rantaviivan pituudesta ja rakennuspaikan minimipinta-alasta. Nämä ovat perusteena arvioitaessa erillisen rakennuspaikan tai määrälän rakennusoikeutta ja rakennuskelpoisuutta. Vahvistetun osayleiskaavan määräys sivuuttaa rakennusjärjestyksen määräyksen, joten rakennusjärjestys vaikuttaa vain niiltä osin kuin asiasta ei ole määrätty osayleiskaavassa.

5.3.3 Asukkaiden ja intressitahojen toiveet kaavoituksen suhteen

Avointa suunnittelutapaa noudattaen on suunnittelualueen asukkaiden ja muiden intressitahojen toiveita ja näkemyksiä kartoitettu koko suunnitteluprosessin ajan. Yksityisten maanomistajien toiveet ovat kohdistuneet mm. rakennuspaikkojen sijoitteluun sekä maatilamatkailun kehittämiseen. Ympäristön ja luonnonsuojelun intressi otettiin huomioon mahdollisimman kattavassa luontoselvityksessä.

5.4 TAVOITTEET TOIMINNOITTAIN

5.4.1 Yhdyskuntarakenne

Liikenneverkon osalta tiestön pää rakenne pyritään säilyttämään nykyisellään. Eteläisen Päijänteen suhteellisen lyhyt etäisyys pääkaupunkiseudulta luo todelliset mahdollisuudet loma-asumisen sekä matkailuelinkeinojen monipuoliseen kehittämiseen. Loma-asuntojen pidempiaikainen vuotuinen käyttö tukee osaltaan paikallisten palvelujen ylläpitoa ja kehittämistä.

Pysyvän asutuksen kehittymiselle ei kaavassa anneta erillisiä määräyksiä. Pysyvää asutusta ei kuitenkaan osoiteta saariin tai muihin sellaisiin kohtiin, joihin ei ole ajoneuvoyhteyttä. Rantavyöhykkeellä edellytetään ympärivuotisen asunnon sijaitsevan loma-asuntoa kauempana rannasta ja jätevesikysymysten tulevan ratkaistuiksi viranomaisen edellyttämällä tavalla. Talouskylien palvelukeskusten kehittämismahdollisuuksia tutkitaan tarpeen mukaan jatkossa.

Vesi- ja maaliikenteen "risteyskohdissa" Pulkkilanharjulla ja erityisesti Vääkysssä on todelliset mahdollisuudet panostaa yhteisiin tarpeisiin pohjautuvien toimintojen kehittämiseen. Liikenteen huolto, matkailupalvelut, majoitus, vaihtoyhteydet sijoitetaan ympäristöllisesti kestäville alueille.

5.4.2 Virkistys ja vapaa-aika

Veneilyn, matkailun ja vapaa-ajan liikkumisen tarpeet pyritään ottamaan huomioon varaamalla riittävästi venevalkamapaikkoja ja suojasatamia sekä turvaamalla perinteisten mairinnoisupaikkojen säilyminen edelleen vapaa-alueina. Saarissa oleville

loma-asuntojen rakennuspaikoille tulee varata venevalkama- ja autojen pysäköinti-alueet mantereelta tai ajoneuvoyhteyden päässä olevasta suuremmasta saaresta.

Loma-asuminen suunnitellaan ensisijaisesti omarantaisena ja mikäli maanomistaja toivoo voidaan rakennuspaikat osoittaa yhteisranta-alueina. Tällöin käytetään rakennus-oikeuden siirtokertoimena 1.5-2.0.

5.4.3 Vesikysymykset ja yhdyskuntatekninen huolto

Päijänne on tärkeä raakavesilähde koko pääkaupunkiseudun vesihuollolle. Vesistön tilaan vaikuttaa eniten hajakuormituksen maa- ja metsätalousalueilta tuleva ravinnekuormitus sekä yhtenä isona tekijänä Päijänteen säännöstely.

Loma-asuntojen määrä on Padasjoen ja Asikkalan ranta-alueilla myös niin suuri, että jätevesien (pesuvedet ja WC-vedet) käsittelyllä on merkitystä vesistön kokonaiskuormituksessa. Sulkeutuvien ja matalien lahtien osalta loma-asutuksen merkitys ravinnekuormituksessa on erityisesti otettava huomioon rakennuspaikkojen sijoittelussa ja annettava määräykset ja ohjeet jätevesien käsittelystä.

5.5 LUONTO- JA MAISEMATAVOITTEET

Alueet on jaettu suunnitteluvyöhykkeisiin, jotka muodostuvat geomorfologialtaan, luontosuhteiltaan tai maisemaltaan verraten yhdenmukaisista kokonaisuuksista. Vyöhykketaisella tarkastelulla on pyritty hahmottamaan alueellisia kokonaisuuksia ja turvaamaan maisemallisesti ja luonnonarvoiltaan arvokkaiden alueiden perusominaisuuksien säilyminen. Vyöhykejako perustuu aiempaan perusselvitysaineistoon sekä vuosina 1995, 1996 ja 1997 laadittuihin luonto- ja maisemainventointeihin ja niiden perusteella tehtyyn analyysiin. Perusselvitykset on laadittu yleiskaavasunnittelun edellyttämällä tarkkuudella, mikä tarkoittaa sitä, että pääpaino on asetettu arvokkaiden ja merkittävien habitaattien kartoitukseen ja luokitukseen. *Suunnittelu- ja mitoitustarkastelun vyöhykkeet on esitetty kuvassa 4.*

Lähtökohtaselvitysten ja maastoinventointien perusteella arvokkaiksi todetuilta alueilta pyritään mitoituksen mukainen rakennusoikeus siirtämään maanomistajan muille alueille. Vapaa-alueiden muodostamisessa pyritään säilyttämään erityisalueiden lisäksi alueelle tyypillisiä "tavanomaisiakin" alueita ja rannanosia.

1. **OSA-ALUE F.** Alue kuuluu Kelveneren laajaan harjujaksoon, josta pääosa sijaitsee Padasjoen kunnan puolella. Mantereen puolella Niemistenkärki on osa samaa muodostumaa. Sitä voidaan pitää geologisesti ja geomorfologisesti merkittävänä. Alueella sijaitsee mm. useita hiekkarantoja. Alueen metsissä on toteutettu hakkuita, joista osa näkyy maisemaa rumentavina Päijänteelle päin. Pääosa alueesta kuuluu Päijänteen kansallispuistoon. Eteläosassa oleva, kansallispuistoon kuulumaton Ykskoivun saari (alue F1) on ekologisesti herkkää laajoine hiekkarantoinen ja kuivahkoine mäntykankaineen. Se kuuluu pääosin tilaan 2:51 (Nyystölä). **Tavoitteet:** Alueen ekologisesti arvokkaita ranta-alueita tulisi pyrkiä jättämään rakentamisen ulkopuolelle ja mikäli mahdollista tulisi alue F1 rauhoittaa luonnonsuojelulain mukaiseksi alueeksi. Retkeilykäyttöä tulee ohjata tiukoin jätteiden keräystä ja leirikäyttötymistä sääntelevin kaavamääräyksin.

2. **OSA-ALUE L.** Lukuisten saarien muodostama kokonaisuus. Saarista Rajasaari ja Piilonsaari ovat rakennettuja. Iso-Mustasaari on ekologisesti yhtenäinen metsäsaari, jolla on myös maisemallista merkitystä. Kuoresaaret ja Mäntynimensaari ovat maisemallisesti ja ekologisesti merkittäviä kokonaisuuksia. **Tavoitteet:** Mustasaari on tilan 2:51 omistuksessa. Tilalla on mannerrantaa, jonne rakentamisoikeutta voidaan siirtää. On myös selvitettävä mahdollisuus saaren rauhoittamiseen esim. maanomistajan hakemuksesta. Pienet saaret ovat yhteisomistuksessa. Rajasaari ja Piilonsaari ovat ympäristöllisesti tavanomaisia (ja rakennettuja).
3. **OSA-ALUE N.** Nyystölänlahti on laajahko, ekologisesti ja maisemallisesti herkkä kokonaisuus. Alueelta voidaan erottaa useita luontosuhteiltaan arvokkaita alakokonaisuuksia. Kulttuuripiirteiltään merkittävin kohde on Haasinsaari ja sen itäpuolen ranta-alueet. Merkittävä, mutta verraten tavanomainen kokonaisuus on myös Pätiälänlahden-Haimikärjen muodostama rantajakso. Ekologisesti merkittävämpiä alavyöhykkeitä ovat Malkaniemen pohjukka sekä Varsiniemen pohjukka. **Tavoitteet:** Haasinsaari kuuluu tilaan 2:51. Saari on rakentamaton ja laidunkäytössä. Kaunonlahdella on useita maanomistajia, joista 1:41 on omistuksessaan pääosa lahden pohjukasta. Ranta-alue on pääosin peltorantaa, jota rajaa kapea lehtipuuvyöhyke rannassa. Rakentamista tulee ohjata kaavallisina määräyksiin siten, että rannan lehtipuuvyöhyke säilyy. Määräyksissä tulee myös kiinnittää erityistä huomiota jätevesien käsittelyyn Kaunionlahden vedenlaadun turvaamiseksi. Myös rannan suojavyöhykkeiden kasvillisuuden monipuolistaminen ja laskeutusaltaiden rakentamiseen purkujiin on mahdollista. Pääosin ranta-alueet ovat tyyppillisiä ja rakentamista niille voidaan ohjata normaalein kaavamääräyksiin. Malkaniemen pohjukan ja Varsiniemen osalta rakentamista ohjataan tiukemmin kaavallisina määräyksiin. Ohjeet koskevat erityisesti vesialueen muuttamista koskevia toimia. Varsiniemen alueella erityistä huomiota tulisi lisäksi kiinnittää jätevesien käsittelyyn ja suojavyöhykkeiden säilyttämiseen. Ranta-alue on rakennettavuudeltaan huono. Pätiälänlahden ympäristöä voidaan pitää melko tavanomaisena ranta-alueena, jonka rakentamista tulee ohjata kaavamääräyksiin siten, että jokisuisto säilyy vapaana ja suojaava rantapuusto säilyy. Kyttälän rantaniittyjen ympäristössä tulee rakentaminen sopeuttaa maisemaan. Tiloihin 1:41, 1:9 ja 1:30 rajoittuvilla ranta-alueilla tulee rakennuspaikkojen sijoitteluun kiinnittää erityistä huomiota.
4. **OSA-ALUE M.** Alueella ei ole erityisiä luonto- tai maisema-arvoja. Rantavyöhyke on polveileva ja pääosin kovapohjainen. Alueella ei ole laajoja yhtenäisiä rakentamattomia alueita lukuun ottamatta Syväkallion lahtea. **Tavoitteet:** Syväkallion lahden ohella alueella sijaitsevien pienialaisten rantasoistumien ja lahdelmien säilymiseen tulee kiinnittää huomiota. Koska ranta-alueet ovat pääosin polveilevia ja peitteisiä, on lisärakentaminen mahdollista sijoittaa maisemaan sopeutuen. Syväkallion kohdalla tulisi pyrkiä rakennusoikeuden siirtämiseen. Arvokkain osa kyseisestä rannasta sijaitsee lahden pohjoisosassa. Rakentamista tulisi ohjata tiukemmin määräyksiin, jotka koskevat rakentamista vesialueelle ja rantakasvillisuuden suojelua.

5. **OSA-ALUE O.** Laaja pääosin glasifluviaalisesta aineksestä syntynyt kokonaisuus. Rantaviiva on hiekka- ja sorarannoille tyypilliseen tapaan loivasti kaartuvaa. Merkittävimmät ranta-alueet ovat laajoja hietikoita ja avoimia peltorantoja. Alueen kasvillisuus on harjualueille tyypillistä kuivaa mäntykangasta. Alueen pohjoisosien metsissä on toteutettu runsaasti hoito- ja hakkuutoimenpiteitä. Alueen eteläiset osat Asikkalan selän länsirannalla ovat jo nykyisellään tiiviisti rakennettuja. Ne kuuluvat pääosin tärkeisiin harju-, pohjavesi- ja kulttuurimaisema-alueisiin. **Tavoitteet:** Lyränlahden ympäristössä huomiota tulisi kiinnittää monimuotoisen rantavyöhykekasvillisuuden säilyttämiseen. Alue on ekologisesti kauttaaltaan herkkää. Rakentaminen tulisi ohjata alueen pohjoispuolelle. Alue kuuluu tilaan 3:169. Karaniemen ympäristössä (2:39) rakentamista niemi-alueelle tulisi välttää ja keskittää rakennusoikeus olemassa olevan rakennuskannan yhteyteen (2:38). Harju- ja kulttuurimaisema-alueilla tulee erityistä huomiota kiinnittää lisä- ja täydennysrakentamisen sijoittumiseen rantavyöhykkeen maisemaan ja luonnonympäristöön.
6. **OSA-ALUE P.** Alue koostuu Pulkkilanharjun ydinosa-alueesta. Se on maisemallisesti ja geologisesti erittäin merkittävä kokonaisuus. Kasvillisuus on harjualueelle tyypillistä ja paikoin melko voimakkaasti muuntunutta. Rakentamattomilla alueilla kasvillisuus on hyvin säilynyttä harjukasvillisuutta. Alue kuuluu suurelta osin harjijensuojeluohjelmaan. **Tavoitteet:** Harjun eteläosa on pääosin rakennettua, eikä lisärakentaminen sinne ole mahdollista. Karisalmen ja Taikinasaren -Viinasaaren alue (17:0) on luonnonsuojelualue. Rakennetuilla alueilla rantapuuston säilyttämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Myös harjualueen kasvillisuuteen luontaisesti kuulumattomien lajien istuttamista sekä maisemallisesti vieraiden elementtien kuten suorien pensasaitojen ja laajojen nurmikenttien perustamista tulee välttää. Tontunniemen ranta-alueella (Pulkkilanharjun itärannalla) on pienialaisia kaislarantoja, lohkarikkoja ja puoliavointa ranta-alueita. Tällä alueella (pääosa 9:87 ja 9:122) tulee erityistä huomiota kiinnittää peltoalueen ja rannan välisen rantapuuston säilyttämiseen. Rakentaminen tulisi mahdollisuuksien mukaan ohjata nykyisen asutuksen läheisyyteen. Kaavamääräyksissä on kiinnitettävä erityistä huomiota harjualueen kasvillisuuden vaurioitumisherkyyteen ja geologisten muodostumien säilymiseen.
7. **OSA-ALUE Q.** Sulunpohjan kokonaisuus on laaja, luonteeltaan sulkeutuva vesialue, jota luonnehtii pienten saarten muodostama mosaiikki. Vesialueella on kalastollista merkitystä. Osa-alueelta voidaan erottaa kolme muusta rantavyöhykkeestä luontosuhteiltaan selvemmin erottuvaa alavyöhykettä, joista Varsilahden alueella on erityisesti linnustollista ja kalastollista merkitystä. Vesialueen saaret ovat pieniä, usein lohkaraisia ja asuttuja. Kolmannen osa-alueen muodostavat vesialueen isot saaret, joista Turansaari on asumaton. **Tavoitteet:** Osa-alueen pääosan ympäristö on verraten tavanomaista ja soveltuu täydennysrakennettavaksi. Turansaaren kohdalla rakentamista tulisi ohjata saaren itä-länsirannalle ja jättää pohjoisosa rakentamisen ulkopuolelle. Koko saari kuuluu tilaan 10:71. Lisärakentaminen on mahdollista Sulunpohjan pohjoisrannalla. Alueella ei ole ekologisia erityispiirteitä. Tilojen 6:38, 3:74, 3:45 ja 3:61 kohdalla on erityistä huomiota kiinnitettävä rantavyöhykkeen säilymiseen ja rakennusten soveltumiseen maisemaan. Varsilahden pohjukassa on tällä hetkellä

neljä loma-asuntoa. Vielä rakentamattomat saaret tulisi jättää lisärakentamisen ulkopuolelle (mm Husu ja Luotoperi). Sulunpohjan eteläranta soveltuu täydennysrakentamiseen, sillä nykyinen rakentaminen on jo voimakkaasti muuttanut alueen luontoa. Kalkkisten kanavan alueella on uudisrakennusten sijoitteluun ja ulkoasuun kiinnitettävä erityistä huomiota, koska kanavaympäristöä on pidettävä kulttuurihistoriallisesti merkittävänä kokonaisuutena. Rakentaminen tulisi myös pyrkiä sijoittamaan mahdollisimman etäälle varsinaisesta kanava-alueesta.

8. **OSA-ALUE S.** Osa-alue on hieno ehjä luonnonmaisemakokonaisuus, jolla on runsaasti eliöstöllistä merkitystä. Alue on ekologisesti ja maisemallisesti erittäin herkkä, erityisesti koski ja sitä ympäröivien lukuisten saarten ja luotojen muodostama arvokas kokonaisuus. **Tavoitteet:** Rakentamista kosken ympäristössä tulisi välttää. Pääosa alueesta kuuluu tiloihin 4:1 ja 2:38. Mikäli alueelle sijoitetaan rakennuspaikkoja tulisi ne sijoittaa sen eteläosaan. Rakentamista Revetniemen alueelle tulisi välttää, koska alue muodostaa laajimman yhtenäisen rakentamattoman ranta-alueen suunnittelualueella. Alueella on myös runsaasti eliöstölle soveltuvia elinympäristöjä. Alue kuuluu pääosin kolmelle tilalle; 2:48,2:61 ja 2:52. Rakentaminen Revetniemen ja Kalkkisten kosken alueelle tulee sijoittaa siten, että elinympäristöön kohdistuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Rakentamista ei tulisi sijoittaa siten, että se muodostaa ekologisen esteen Revetniemeen. Lisärakentaminen tulisi sijoittaa niemen itäranalle ja toisaalta niemialueen länsirannan eteläosaan. Kalkkisten kosken ja Revetniemen alueille on vastikään laadittu rantakaavat, jotka on vahvistettu.
9. **OSA-ALUE R.** Aluekokonaisuus, joka muodostuu Asikkalanselän saarista. Alueesta voidaan erottaa kaksi alakokonaisuutta. Patapäänasaaret ovat eliöstöllisesti arvokkaita. Selkäsaaret -Kaitasaaret ovat geologisesti ja ekologisesti merkittäviä. Isosaari on pääosin tavanomaisempaa aluetta, **Tavoitteet:** Rakentamista pienillä saarilla tulisi välttää. Saaret ovat ekologisesti ja maisemallisesti herkkiä kokonaisuuksia. Ympäristövaikutukset voivat olla merkittäviä. Mikäli rakennusoikeuksia ei voida siirtää tulee rakentamisessa ottaa erityisesti huomioon luonto- ja ympäristöolosuhteet.
10. **OSA-ALUE T.** Luonnonympäristöltään melko tavanomainen alue. Kasvillisuus on voimakkaasti muuntunutta. Saharakennukset rikkovat maisemakuvaa. **Tavoitteet:** Ympäristö on ekologisesti melko kestävä ja mahdollistaa täydennysrakentamisen. Lisärakentaminen ei aiheuta merkittäviä muutoksia ympäristössä.
11. **OSA-ALUE V.** Salonsaaren koillispuoli muodostuu lukuisten saarten, mannerannan ja Salonsaaren mosaiikista. Aluekokonaisuuden kulutuskestävyys on verraten heikko. Se on elinympäristönä erittäin monimuotoinen. Kasvillisuus on pääosin kuusivaltaista kangasmetsää, mutta äärityyppejäkin esiintyy. Alueen sisällä on useita alavyöhykkeitä. Ritu-Ritosaaret ovat linnustollisesti merkittäviä pieniä luotoja ja saaria. Rajamuurin - Kupinkärjen välinen alue muodostaa maisemallisesti tärkeän elementin, mutta on kasvillisuudeltaan ja morfologialtaan verraten tavanomainen. **Tavoitteet:** Lisärakentaminen tulisi sijoittaa siten, että *Patunsaaren koillisosa ja Huhtasaari* jäävät rakentamisen ulkopuo-

lelle, sillä niiden kasvillisuus on erittäin herkkää muutoksille. Pääosa alueesta kuuluu tilaan 6:69. Rakentaminen tulisi sijoittaa Patunsaaren eteläosaan ja manneralueille, jolloin pääosa ekologisesti merkittävästä saaristokokonaisuudesta jäisi rakentamisen ulkopuolelle. *Rajamuurin-Kupinjärjen ympäristöön* lisärakentaminen on mahdollista. Rakennusten sopeuttamiseen maisemaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Luopostensalmi on ekologisesti haavoittuva salmialue, jolla on kalastollista ja linnustollista merkitystä. Se on kiinnostava myös geologisena muodostumana. Pääosa ranta-alueesta kuuluu tiloille 4:86, 1:144, 1:145 ja 1:404. Rakennusoikeuden siirto *Salonsaaren eteläosaan* tulee selvittää. Mikäli Luopostensalmen alueelle sijoitetaan lisärakentamista, on jätevesien käsittelyyn ja rantarakentamiseen kiinnitettävä erityistä huomiota. *Luopostensalmen pohjoispuoliset rannat* ovat pääosin rakennettuja. Vielä vapaille ranta-alueille kohdistuu rakentamisodotuksia. Lisärakentaminen tulisi toteuttaa siten, että ruovikkoiset pohjoiseen avautuvat lahdet säilyisivät rakentamattomina. Tilojen 1:35 ja 1:59 kohdalla tulisi rakentaminen sijoittaa olemassa olevan rakennuskannan yhteyteen ja jättää mahdollisimman laajat yhtenäiset lahtialueet rakentamisen ulkopuolelle. *Eetunpohjan alue* on pienialainen, soistuvapohjainen murroslahti, joka rajautuu kauniisti rannalla sijaitseviin maanviljelysalueisiin. Koska veden vaihtuvuus lahdessa on vähäistä, tulee jätevesien käsittelyyn kiinnittää erityistä huomiota. Uusi rakennuskanta tulee sovittaa huolellisesti ympäröivään kulttuurimaisemaan. Vesiansalon ja Salonsaaren välisen laajan lahtialueen länsirantojen melko yhtenäinen kasvillisuus tulisi säilyttää. Uusi rakennuskanta tulisi mahdollisuuksien mukaan sijoittaa lahdensuuhun. Pääosa ranta-alueesta kuuluu tilalle 8:428.

12. **OSA-ALUE X.** Alue muodostuu Kinisselän laajasta järvenselästä, jota erityisesti pohjoisessa luonnehtivat kapeat vuonomaiset lahdet. Rinnealueet ovat paikoin melko jyrkkiä. Pykäläniemen ympäristössä on monimuotoinen rehevä kasvillisuus. Patalahden ympäristö on geologisesti ja ekologisesti merkittävin vuonolahti Kinisselän alueella. Sen ranta-alueet ovat pääosin rakentamattomia. Niiden kasvillisuus on monimuotoista ja rehevää. Taipaleenpohjan kasvillisuus on edellisiä alueita tavanomaisempaa, mutta sen rannat ovat geologisesti kauniita. **Tavoitteet:** Vuonoalueet ovat ekologisesti haavoittuvia. Lisärakentamisessa tulee olemassa oleva kasvillisuus sekä geologiset muodostumat pyrkiä säilyttämään sekä estää haitallisten pintavaluntyönteiden syntyminen. Erityisesti Pykäläniemen upea kasvillisuus on huomioitava. Alue kuuluu pääosin tiloille 4:19, 4:45 ja 5:17. Tiloilla 7:134 ja 7:138 on runsaasti rakentamatonta ranta-alueita. Alueiden kasvillisuus on melko tavanomaista, joskin ne muodostavat melko hyvin säilyneen yhtenäisen kokonaisuuden. Rakentaminen tulisi sijoittaa siten, että niemen kärkialue jäisi rakentamisen ulkopuolelle. Rakennuspaikkojen sijoittelussa tulisi kiinnittää erityistä huomiota maisemallisiin tekijöihin sekä rantakasvillisuuden säilyttämiseen. Rakentaminen tulisi *Patalahden alueella* sijoittaa siten, että mahdollisimman laaja osa lahdesta säilyy vapaana. Pääosa ranta-alueesta kuuluu tiloihin 3:138 ja 3:149 ja 8:404. Rakentamisen painopisteen tulisi sijaita lähellä vuonolahden suuaukkoa. Alueelle tulisi laatia tiukat kaavalliset määräykset ohjaamaan puuston käsittelyä, maanpinnan muokkausta sekä vesi- ja rantarakentamista. *Taipaleenpohjan ranta-alueella* on melko laajoja rakentamattomia jaksoja, jotka kuuluvat pääosin tiloihin 8:105, 8:33 ja 1:54. Rakentaminen tulisi sijoittaa siten, että yhtenäinen kaunis rantamaisema

säilyy yhtenäisenä ja ranta-alueelle jää riittävästi vapaa-alueita. Myös rakennustapaan tulisi kiinnittää huomiota. Taipaleenpohjan etelärannan lisärakentaminen on mahdollista. Rakentaminen ei muuta alueen ekologisia peruspiirteitä. Merkittävin vaikutus Taipaleenpohjan ympäristössä aiheutuu rantojen sulkeutuneisuuden ja estevaikutuksen lisääntymisestä. *Kinissaaren-Porttikallion* alue on maisemassa näkyvä maamerkki. Kinissaari on myös kasvillisuudeltaan hyvin säilynyt kokonaisuus. Kinissaari on SL-aluetta. Pääosa alueesta kuuluu tilaan 3:94. *Levonniemen alue* on geologisesti ja maisemallisesti edustava kallioselännealue, jonka ympäristöön on jo rakennettu loma-asuntoja. Lisärakentaminen tulisi toteuttaa siten, että muodostuman maisemallinen ja morfologinen arvo säilyy. Erityistä huomiota on kiinnitettävä puuston ja metsän käsittelyyn, koska erityisesti lakialueen kasvillisuus on häiriöherkkää. *Kopsuonlahden ympäristö* on voimakkaasti rakennettua. Se on maisemallisesti merkittävä lahti-alue. Rakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota niiden sijoitteluun suhteessa olemassa olevaan loma- ja ympärivuotiseen asutukseen. Myös jätevesien käsittelyä tule ohjata kaavallisin määräyksin. *Maarlahden pohjukka* on luonnonympäristöllisesti arvokas kokonaisuus huolimatta melko runsaasti loma- ja sijoittaa tuleva rakentaminen lahden suosaan. Alue kuuluu pääosin tilaan 3:95. Nykyinen asutus on jo jonkin verran vaikuttanut lehtoalueen luonnontilaisuuteen.

13. **OSA-ALUE Y.** Osa-alue muodostuu Vääksyn taajamaan rajoittuvista Salonsalmen ranta-alueista. Luonnonympäristö on voimakkaasti muuntunutta ja rannat pääosin rakennettu. Merkittäviä luontokohteita ei esiinny lukuun ottamatta Pykälänimen kallioaluetta. Salonsalmen etelärannan lisärakentaminen on mahdollista. **Tavoitteet:** Tavoitteena on, että maisemakuvalliset muutokset ovat mahdollisimman vähäisiä. On todennäköistä, että lisärakentaminen ei aiheuta merkittäviä vaikutuksia alueen ympäristöön. Huomiota on kiinnitettävä rakennusten sijoitteluun.
14. **OSA-ALUE U.** Salonsaaren länsiosalle ovat tyypillisiä laajat kaarevat ruovikoiset lahdet, melko tiivis olemassa oleva loma-asutus ja pienialaiset niemet. Erityispiirteenä voidaan mainita Motonkärki, Valkeistenkärki-Vattukallionkärki sekä Huhdinlahti, jossa kasvaa runsaasti iäkästä lehtipuustoa ja laaja ruovikko. Lahti on osin ympärivuotisessa käytössä. Erityisesti Rismalahden ympäristössä on merkittävää kasvillisuutta. Kylänpohjan kulttuurimaisema-alue liittyy kiinteästi Salonsaaren viljelymaisemaan. Aluetta voidaan pitää kasvillisuutensa puolesta melko edustavana, joskin runsaasti kulttuuriperäisiä elementtejä sisältävänä kokonaisuutena Alueen laajin rakentamaton ranta-alue kuuluu tilalle 25:2, kuten myös Motonkärki. **Tavoitteet:** Vesialueen rakentamista ja muuttamista sekä kasvillisuuden säilyttämistä tulee kokonaisuutena ohjata kaavanmerkinnöin. Rakentaminen tulisi keskittää Motonkärjen alueen eteläosaan. Koska alue on maisemakuvallisesti merkittävä, tulee erityistä huomiota kiinnittää rakennusten sijoitteluun ja materiaaleihin. Lisärakentaminen ei Kylänpohjan alueella aiheuta merkittäviä vaikutuksia ympäristöön nykytilanteeseen verrattuna. Kaavamääräyksissä on kiinnitettävä erityistä huomiota rakentamisen sovittamiseen ympäröivään kulttuurimaisemaan.

15. **OSA-ALUE Z.** Alue sijaitsee Asikkalanselällä Vääksyn taajaman edustalla. Saarista Linkosaari on rakentamaton. Muilta osin saaret ovat tiiviisti rakennettuja. **Tavoitteet:** Lisärakentamisen sijoittelussa tulee ottaa huomioon alueen suuri merkitys virkistyskohteena ja rantautumispaikkana. Kasvillisuuden kulumista tulisi vähentää alueen käyttöä ja liikkumista kanavoimalla.

16. **OSA-ALUE H 2.** Osa-alue muodostuu lukuisista pienistä saarista, joiden kulutuskestävyys on huono. **Tavoitteet:** tavoitteena on, että rakentamista ei ohjata ekologisesti herkille alueille, sillä rakentaminen aiheuttaa merkittäviä muutoksia saarten ekologiseen tasapainoon.

5.6 MITOITUSPERIAATTEET

Rantayleiskaavalla määritetään loma-asutuksen määrä ja sijoittuminen. Rakennusoikeus määritetään ja osoitetaan maanomistajakohtaisesti. Muu rakennusoikeus ja "takamaan" rakentaminen määritellään alue- ja tapauskohtaisesti ellei suunnittelu-alueita laajenneta koskemaan myös sisämaata.

5.6.1 Tarkoitus ja yleiset määritelmät

Mitoitusperusteilla turvataan maanomistajien tasapuolinen kohtelu, otetaan huomioon luonto-, maisema- ja ympäristöolosuhteet rakentamisen määrässä ja sijoittelussa sekä alueiden varaamisessa eri käyttötarkoituksiin.

Mitoituksessa tarkastellaan osayleiskaava-alueella sijaitsevaa rantaan rajoittuvaa kiinteistörekisteriin merkittyä kiinteistöä tai muuta rekisteriyksikköä.

Mitoitusperusteista voidaan poiketa mikäli maankäyttöratkaisun tarkoituksenmukaisuus edellyttää poikkeamista (elinkeinotoiminta, työpaikat,..), tai mitoitus-tarkastelu johtaisi oleelliseen kohtuuttomuuteen.

5.6.2 Yleiset periaatteet

Maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi tilan rakennusoikeus määritellään **kantatilaperiaatteella**. Asikkalan rantayleiskaavatyössä kantatilavuotena käytetään rakennuslain rantakaavasäädösten voimaantulon **19.9.1969** mukaista tilannetta. Käytettynä rakennusoikeutena otetaan huomioon ne tilat tai määräalat, jotka kantatilasta on muodostettu tai myyty ja olemassa olevat loma-asuntoyksiköt sekä voimassa olevat rakennusluvut ja poikkeusluvut. Tällä halutaan turvata haja-asutusluonteinen rakennusoikeus myös niille tiloille, jotka eivät ole kantatilavuoden jälkeen käyttäneet rakennusoikeuttaan.

Loma-asunnon rakennuspaikaksi erotetun, suunnittelutyön käynnistymishetkellä 01.09.1995 kiinteistörekisteriin merkityn rakennusjärjestyksen määräykset täyttävän rakennetun tai rakentamattoman kiinteistön rakennusoikeus on vähintään yksi (1) rakennuspaikka mikäli kantatilalla on rakennusoikeutta jäljellä. Mikäli kantatila on ylittänyt mitoituksen mukaisen rakennusoikeutensa ei kantatilalle (=tila, joka on rakennusoikeudet myynyt) osoiteta rakennusoikeutta. Jos erityiset syyt edellyttävät tai mitoitus-tarkastelu muutoin johtaa kantatilan tai siitä erotettujen tilojen osalta kohtuuttomaan tilanteeseen voidaan tilalle/tiloille erillisen harkinnan perusteella osoittaa yksi loma-asunnon rakennusoikeus. Rakennusoikeus määräytyy olemassa olevien rakennusten lukumäärän ja rakennusten pinta-alan mukai-

sesti mikäli mitoitusperusteiden tai kaavamääräysten perusteella määritelty rakennusoikeus olisi vallitsevaa tilannetta pienempi.

Vahvistetut rantakaavat sekä toteutuneet palstoitussuunnitelmat otetaan osayleiskaavassa mitoituksen ja maankäyttöratkaisun osalta pääosin huomioon sellaiseenaan, esim palstoitussuunnitelmassa vapaaksi rannaksi jätetyn alueen rakennusoikeus voidaan katsoa olevan siirretty rakentamiseen osoitetuille palstoille.

Samalle maanomistajalle kuuluvia kiinteistöjä tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena. Tällöin rakennusoikeutta voidaan tarpeen mukaan mitoitusarkastelun jälkeen siirtää tilalta toiselle mikäli luonto- ja ympäristöolosuhteet, suojelu tai järkevä maankäyttöratkaisu muutoin sitä edellyttää.

Yleiskaavassa mitoituksen lähtökohtana normaalisti rakennettavilla rannoilla on alueella vastaavien laatusilla ranta-alueilla rantakaavoissa toteutunut mitoitus. Pääsääntöisesti arvokkaimmilla luonto- ja maisemakokonaisuuksien vyöhykkeillä mitoitus on normaalirantaa pienempi. Vyöhykekohtaiset mitoitukset määräytyvät luonto-, ympäristö- ja maisemaselvitysten pohjalta. Herkemmillä alueilla pyritään mitoituksen mukainen rakennusoikeus siirtämään maanomistajan muille alueille.

5.6.3 Mitoitusperiaatteiden raja-arvoja ja perustavoitteita

Mikäli rakentamaton tila/alue ei täytä rakennusjärjestyksessä edellytettyä rantaviivan tai pinta-alan minimivaatimusta ei sitä osoiteta osayleiskaavassa rakennuspaikaksi.

Saaria, jotka ovat pinta-alaltaan alle 1 ha ei oteta huomioon mitoitusarkastelussa eikä niillä ole rakennusoikeutta. Alle 2 ha:n saarista pyritään rakennusoikeus siirtämään maanomistajan muille ranta-alueille. Ilman erityistä syytä ei saariin tulisi sijoittaa enempää kuin 1 loma-asunto saaren 3 hehtaaria kohti laskettuna (pienissä alle 5 ha:n saarissa "pinta-alanormi" 2,5 ha).

Luonto- ja ympäristöolosuhteiden perusteella, suojelun toteuttamiseksi, vapaa-alueiden muodostamiseksi tms. syystä voidaan rakennusoikeutta siirtää ja keskittää maanomistajan muille ranta-alueille.

Mitoituksessa tarkastellaan noin 200-300 metrin syvyistä rantavyöhykettä. Maisemallisten, luonto- ja ympäristöolosuhteiden tai kiinteistöjaotuksen perusteella voidaan mitoitusarkastelu esim. avoimilla pelto- ja niittyalueilla ulottaa myös tausta-alueille.

Mitoituksessa saatava lukuarvo tarkoittaa omarantaisia loma-asuntojen rakennuspaikkoja (=loma-asuntoyksiköjä). Saman tilan eri osista ja palstoilta muodostuvat mitoitusarvot lasketaan yhteen kahden desimaalin tarkkuudella ja murto-osan ylittäessä kokonaisluvun 0.50:lla mitoitusarvo (rakennusoikeus) pyöristetään ylöspäin kokonaisluvuksi. Jos omarantaisina lasketut rakennuspaikat toteutetaan yhteisranta-alueina voidaan rakennusoikeutta korottaa (esim. 2 kertaiseksi).

5.6.4 Muunnettu rantaviiva, rakennettavuus- ja läheisyystekijät

Mitoituksessa käytetään perustana rantaviivan pituutta, josta on oikaistu pienet mutkat ja otettu huomioon kapeiden niemien ja lahtien vaikutus sekä rakennettavuus.

Rantaviiva mitataan kiinteistön rantaan rajoittuvan rajan "sisäpuolelle" muodostettavalla rantaviivan pienet mutkat ja sokkelot oikaisevalla viivalla. Näin saatua oikaistua perusrantaviivaa korjataan kapeiden niemien, kannasten, lahtien ja salmien läheisyydestä johdettavalla muuntokertoimella:

- alle 50 m leveiden niemien osalta otetaan huomioon vain niemien "kantaosa"
- 50 m - 100 m leveiden niemien osalta oikaistun rantaviivan pituudesta otetaan huomioon 60 %
- 100 m - 150 m leveiden niemien osalta oikaistun rantaviivan pituudesta otetaan huomioon 80 %
- alle 100 m leveiden salmien ja lahtien osalta otetaan oikaistun rantaviivan pituudesta huomioon 60 %
- 100 m - 150 m leveiden salmien ja lahtien osalta otetaan oikaistun rantaviivan pituudesta huomioon 80 %

Lisätavoite: alle 30 m leveiden salmien ja lahtien osalta rantaviiva luetaan mukaan mitoittavaksi rantaviivaksi vain erityistapauksissa.

Jos rantaviivaan kohdistuu usea läheisyystekijöistä aiheutuva muuntokerroin otetaan mitoituksessa huomioon pienin kerroin.

Läheisyystekijöistä johdetuilla kertoimilla korjattua oikaistua rantaviivaa lyhennetään 20 %:lla seuraavissa tilanteissa:

- tulvaherkät alavat rannat
- rantaan ulottuvat laajat pelto- tai niittyalueet
- yli 100 m leveät vesijättöalueet tai laajat ja matalat ruovikkoalueet, jotka edellyttäisivät ruoppausta vesiyhteyden saavuttamiseksi
- *kallioiset, niukempipuustoiset rannat*

Mikäli näistä useampi tekijä on samaan aikaan voimassa voidaan rantaviivaa lyhentää korkeintaan 40 %:lla.

Täysin rakennuskelvottomia ranta-alueita, lyhyitä rantaviivan osia (*n. 50 m*) lukuun ottamatta ei lueta mukaan mitoittavaan rantaviivaan.

5.6.5 Tavoitteiden ja mitoitusperusteiden käsittely

Mitoitusperusteiden laadinnan yhteydessä on punnittu erilaisia vaihtoehtoja sekä tarkasteltu niiden seurausvaikutuksia sekä määrällisesti että ympäristövaikutusten kannalta.

Perusselvitysaineistot, näkemykset suunnitteluperiaatteista sekä ympäristöselvitykset ovat olleet nähtävillä maanomistajien ja muiden kuntalaisten kommentointia varten. Kaavoittaja on esitellyt perusteita yleisötilaisuuksissa ja niistä on käyty keskustelua kunnan suunnittelua ohjaavissa elimissä. Työn alusta lähtien asukkailla on annettu tilaisuuksia toimittaa kaavoittajalle varsinaiseen kaavoitukseen liittyviä toiveita esim. rakennuspaikkojen sijoituksen osalta.

Tavoitteista ja mitoitusperusteista sekä ympäristöselvityksistä on neuvoteltu viranomaisten kanssa. Kommenttien perusteella tavoitteita ja mitoitusperusteita on täsmennetty tarpeen mukaan. Yhtenäiset tavoitteet ja mitoitusperusteet turvaavat maanomistajien tasapuolisen kohtelun ja johdonmukaisen suunnittelun etenemisen. Varsinainen suunnittelutyö käynnistyi vasta alustavien tavoitteiden ja mitoitusperusteiden hyväksymisen jälkeen.

5.6.6 Luonto- ja ympäristösuhteisiin perustuvat mitoitusvyöhykkeet

Suunnittelualue on jaettu maisemakuvaltaan ja luontosuhteiltaan yhtenäisiä kokonaisuuksia muodostaviin mitoitusvyöhykkeisiin. Vyöhykkeet noudattavat pääpiirteisään kappaleessa 5.5 “luonto- ja maisematavoitteet” esitettyä osa-aluejakoa. Näiden suurvyöhykkeiden sisältä on rajattu pienempiä, kokonaisuudesta luonto- ja ympäristötekijöiltään erottuvia osa-alueita, joille on annettu perusvyöhykkeestä poikkeava mitoitus. Pienialaisia, vain yhden luontoelementin suhteen arvokkaita alueita ei ole mitoitusvyöhykejaossa eroteltu. Tällaiset alueet tulee ottaa huomioon rakennusten sijoitteluvaiheessa.

Rakentamisen määrässä ja rakennuspaikkojen sijoittelussa otetaan luonto- ja ympäristötekijöiden lisäksi mahdollisuuksien mukaan huomioon laajempien alueiden toiminnallinen kehittäminen sekä tilakohtaiset tarpeet. Vapaan rantaosuuden määrälle on Päijänteelle tyypillisessä tiivistä rakennetussa ympäristössä vaikea asettaa ehdottomia raja-arvoja. Rakentamiskohteiden keskittämällä ja rakennusoikeuksien siirroilla pyritään turvaamaan riittävien rakentamisesta vapaiden rannanosien määrä. Vapailla rannanosilla on tärkeä rooli rantautumispaikkoina ja alueina, joissa voidaan päästä veden äärelle. Erityisen tärkeä luonnontilaisena säilyvillä rannanosilla ja alueella on kasvillisuuden kannalta. Vesien suojelun ja eliöstön kannalta rantavyöhykkeellä on suuri merkitys.

Viimeaikoina Päijänteellä laadituissa laajemmissa rantakaavoissa sekä poikkeuslupatilanteissa on mitoitusnormiksi muodostunut 5-7 loma-asuntoa/km oleva rakentamisen tehokkuustaso. Näiden ja tehtyjen luonto- sekä ympäristöselvitysten perusteella rakentamistiheys voinee vaihdella välillä 7-3 lomarakennusta/km. Ellei alueella ole erityisiä luonto- tai maisema-arvoja, on se mitoitettu luokkaan 7. Herkimmät alueet, kuten esim. Kelventeen saari ja sitä vastaavat alueet sijoittuvat mitoitusluokkaan 3 loma-asuntoa/km ja muut herkemmat alueet luokkaan 4 loma-asuntoa/km. On huomattava, että yksi suunnittelu-/mitoitusvyöhyke sisältää useiden eri “luontokorttien” ja maisemallisten tekijöiden alueita ja myös rakennettavuudeltaan erilaatuisia rannan osia.

Saarien perusmitoitusravona on käytetty tiheyttä 5 loma-asuntoa/km, herkemmillä saarilla mitoitus on pienempi ja paremmin rakentamista kestävällä mahdollisesti myös suurempi kuin 5 las/km. Manneralueiden perusmitoitus on saaria korkeam-

pi, koska saarien vaurioitumisherkkyyks on mannerta suurempi ja korjautumiskyky heikompi. Lisäksi saarien rakennuspaikkoja varten joudutaan järjestämään venevalkamat saareissa ja mantereella sekä paikoitusalueet mantereella kulkuvälineitä varten. Päijänteen saaret ovat usein myös karuja ja niiden kasvillisuus on manner-ta vähemmän peittävää. Karun kasvillisuuden kulutuskestävyys on heikko.

Asikkalan kunnan tekemän päätöksen mukaan mitoitusnormina luontoselvityksen synteesia-alueilla 1 ja 2 käytetään pääsääntöisesti tehokkuutta 7 rak/km. Muilla alueilla mitoitusnormi voi vaihdella tehokkuuksien 4 – 5 rak/km.

Suunnittelu- ja mitoitusvyöhykkeet ja mitoitusnormit on esitetty kuvilla 4 ja 5.

F. KELVENTEEN JAKSO. Eräs Suomen merkittävimmistä pitkittäisharjuista. Osa laajempaa Etelä-Suomen harjuverkkoa. Runsaasti erilaisia geomorfologisia muotoja. Kasvillisuudeltaan edustava. Hinttolanselkää ja Padasjoenselkää hallitseva maisemaelementti. **F1 Ykskoivu ja mantereen kärki, (4 rak/km).**

H. KELVENTEEN ITÄPUOLINEN SAARIRYHMÄ, (4 rak/km). geologisesti ja geomorfologisesti Kelvenen jaksosta poikkeavia, pääasiassa moreeni- ja kalliosaaria. Osin myös kulttuurimaisema-arvoja: Kärppäsaaret, geologisesti mielenkiintoisia rantavalleja ja huuhtoumia. Linnustollisesti merkittävä ja kasvillisuudeltaan monimuotoinen kokonaisuus. Neitsaari ja nimetön: Nimetön on erittäin merkittävä lintukohde. Neitsaaren ja Hinttolansaaren välinen Kuoresalmi on linnustollisesti ja kasvistollisesti merkittävä alue, mm. pikkutikka. Neitsaari on hyvin säilynyt yhtenäinen metsäkokonaisuus; alueella on runsaasti lehtoja ja lehtomaisia kankaita. Neitsaaren ja Herrainpöydän kalliorannat ovat Hinttolanselän tärkeitä maamerkkejä. Asikkalan kunnan puolelle on vain vyöhyke H2. **H2, Selkäsaaret, (3 rak/km).** Pieniä ja karuhkoja, kulutuskestävyydeltään huonoja kalliosaaria.

L. VÄHÄ-ÄINIÖNLAHDEN SAARET, (5 rak/km). Pieni moreenisaarikokonaisuus Vähä-Äiniön lahdella. Avainselän saaret, Kelvenen jakson lounaispuolen moreenisaariryhmä, josta Kuoresaaret rakentamattomia. Rajasaari ja Mustasaari Padasjoen puolelta rakennettuja. Mäntyniemensaari ja Kuoresaari ovat maisemallisesti herkkiä maamerkkejä. Saarten ekologinen ja maisemallinen kestävyys on verraten pieni, vaikka ne ovat peitteisyydeltään vielä kohtuullisen hyviä.

N. VÄHÄ-ÄINIÖNLAHDEN POHJUKKA Viljelymaisemien leimaama alue. Lahden pohjukka ekologisesti herkkä. **N1 Vähä-Äiniön kulttuurimaisema-Kaunonlahti, (5 rak/km).** Kulttuurimaisema-arvoja. Kaunonlahti on altis ekologisille muutoksille. Haasinsaari on geologisesti ja ekologisesti melko merkittävä kokonaisuus. Myös runsaasti keto- ja niittykasvillisuutta. **N2 Pätialänlahti-Haiminkärki, (6 rak/km).** Pääosin rakennettuja ranta-alueita. Ei merkittäviä ekologisia arvoja. **N3 Isojoenlahti, (5 rak/km).** Kulttuurimaisema-arvoja. Kasvillisuus on pääosin rehevää kuusivaltaista kangasta.

O. MANTEREEN HARJUJAKSO, (O4: 7 rak/km). Kokonaisuus, jonka ranta-topografia on muodostunut lajittuneesta glasifluvialisesta aineksestä. Metsäkasvillisuus harjualueille tyypillistä mänty-kuusikangasta, pääasiassa talousmetsää. Viljelyalueen ja rantaviivan väliin jäävä metsäkaistale muodostaa ekologisesti tär-

keän käytävän. Eteläiseltä osueltaan lähes täyteen rakennettu. **O1 Lyrsänlahti, (5 rak/km)**. Maisemallisesti keskeinen osa Kelveneen harjujaksoa; osa Pitkänsu-panharjun lievealuetta. Kasvillisuudeltaan melko tavanomainen, joskin harjukasvillisuudeltaan edustava. **O2 Ohdenpihti, (5 rak/km)**. Kauniita peltonäkymiä. Rannan ja peltojen välissä hyvin kapea puustoinen rantavyöhyke. **O3 Pulkkilansalmi, (5 rak/km)**. Kapea puustovyöhyke erottaa rannan Pulkkilan arvokkaasta maisema-alueesta. Kasvillisuudeltaan rehevä ja pehmeäpohjainen lahti.

P. PULKKILANHARJU. Maisemallisesti ja geologisesti erittäin edustava kokonaisuus. Kasvillisuus edustaa harjualueelle melko tyyppillistä lajistoa. Ihmistöiminnan vaikutus näkyy selvästi. Osa kuuluu luonnonsuojelualueeseen ja kuuluu kokonaisuudessaan valtakunnalliseen harjujen suojeluohjelmaan Runsaasti erilaisia geomorfologisia muodostumia mm Tontunniemessä, Karisalmessa; harjulaajentumia, delta ja sanduritasoja ja kynnäitä. Maisemallisesti ja ekologisesti kesto-kyvyltään melko heikkoja. **P1 Pulkkilanharjun keskeinen osa (4 las/km), P2 Pulkkilanharjun pohjoinen osa (6 las/km).**

Q. SULUNPOHJAN KALAPARATIISI. Q4 (6 rak/km), Q5 (7 rak/km). Pulkkilanharjun pohjois-eteläsuunnassa patoama, fyysisesti verraten suljettu allas. Alueen toisistaan poikkeavat ranta-alueet ja saaret muodostavat kalastolle runsaasti erityyppisiä biotooppeja. Aluetta voidaan luonnehtia viljelys-asutuskokonaisuudeksi. **Q1 Varsilahti, (5 rak/km). Q2 (3 rak/km), Q3 (4 rak/km).** Näkymät Varsilahtea reunustavaan viljelysmaisemaan. Kalastollisesti suunnittelualueen arvokkain kokonaisuus. Ranta-alueet pääosin rakennettuja, samoin saaret. Kasvillisuus pääosin kuivaa tai kuivahkoa mäntykangasta, mantereella rehevämpää. Kulutuskestävyys luodoilla verraten huono. Luodoilla myös linnustollista merkitystä.

R. ASIKKALANSELÄN SAARET. R3 Isosaari (5 rak/km), R2 Selkäsaaret - Kaitosaaret, (4 rak/km). Saarilla runsaasti avokallioita ja niukkamoreenisia selänteitä. Pääosin peitteinen; puustossa melko runsaasti lehtipuina. Melko tiiviisti rakennettu. **R1 Patopäänsaaret, (4 rak/km).** Linnustollisesti ja mahdollisesti myös kalastollisesti merkittävä karien ja ruovikkojen muodostama kokonaisuus. kasvillisuus niukkaan. Erinomainen esimerkki kahden erilaisen ekosysteemin kohtaamisesta. Maisemallinen ja ekologinen kesto-kyky on heikko.

S. KALKKISTEN KOSKEN ERÄMAAMAISEMA. Hieno ehyt luonnonmaisema. Kasvillisuus pääosin eri-ikäistä kuusivaltaista kangasta. Ympäristöllisesti herkkä kokonaisuus; tiivis rakentaminen pirstoo kokonaisuuden. **S1 Kosken suu, (3 rak/km).** Karu, herkkä ja vaikuttava luonnonmaisema. Polveileva saarien ja luotojen muodostama kokonaisuus. Runsaasti valkoselkä- ja pikkutikal- le soveliaita elinympäristöjä. Kosken eteläpuolella laaja rakentamaton Revetniemen metsäalue. Laajimpia eteläisen Päijänteen rakentamattomista ranta-alueista (nykyään rantakaavoitettu). **S2, Revetniemen alue (4 rak/km)**

T. LAUTTANIEMEN SAHAN ASUTUSALUE, (7 rak/km). Ei erityisiä luontotai maisema-arvoja. Saharakennukset rikkovat maisemakuvaa. Kärpänkärjessä paikoin monimuotoista, joskin verraten tyyppillistä rantakasvillisuutta. Voimakkaasti polveileva ranta-alue. Ei ekologisesti kovin herkkä muutoksille.

U. SALONSAAREN LÄNSIOSA. U3 (6 las/km), U4 (7 las/km). Ranta-alue suurelta osin rakennettu. Motonkärki pääosin glasifluvialista ainesta; kasvillisuus on pääosin kuivahkoa mäntykangasta, rakennettu. Leveälahti ympäristöineen on myös ekologisesti merkittävä runsaan lehtipuuston takia. Kokonaisuutena rakentamiseen soveltuvaa aluetta. Alueella on ekologisesti herkkiä kapeita lahtia ja ruovikoita, joiden osalta mitoitusta tulisi tarkentaa. **U1 Valkeistenkärki-Vattukallionkärki, (5 rak/km).** Vyöhykkeen ydinosa muodostaa Huhdinlahti ja Vattukallionkärki. Huhdinlahti on vähitellen maatuva, pehmeäpohjainen lehtipuuvaltainen ranta-alue, jossa runsaasti mm liito-oravalle ja tikoille soveltuvaa elinympäristöä. Lahdella saattaa myös olla kalastollista merkitystä. Rismalahden ympäristössä esiintyy mm kangasvuokko. **U2 Kylänpohja, (5 rak/km).** Liittyy Salonsaaren kulttuurimaisemaan. Lahti on syntynyt itä-länsisuuntaiseen murroslinjaan. Kasvillisuudeltaan edustava kokonaisuus, pohjukassa laaja ruovikko.

V. SALONSAAREN KOILLISPUOLI, V6 (5 rak/km), V7 (7 rak/km), V8(6rak/km), V9(5rak/km, pieniä saaria), V10 (7 rak/km), V11 (6 rak/km). Laaja lukuisten kallio-moreenisaarten muodostama mosaiikki, joka on kulutuskestävyydeltään Salonsaaren länsiosaa heikompi. Pienet saaret ja luodot tarjoavat monipuolisen elinympäristön. Kasvillisuus on pääosin kuusivaltaista kangasmet-sää, paikoin hyvinkin rehevää lehtipuuvaltaista rantaa. **V1 Patunsaari ja Muura-haissaaret,(4 rak/km).** Edustavat verraten heikosti kulutusta kestäviä saaria. herkkiä ekologisille muutoksille. **V2 Ritusaaret-Ritosaaret, (4 rak/km).** Linnustollisesti erittäin merkittäviä pieniä saaria ja luotoja . Myös maisemallisesti merkittäviä. Ei kuitenkaan geologisia erityispiirteitä. **V3 Rajamuuri-Kupinkärki, (5 rak/km).** Maisematilan portti. Kasvillisuudeltaan ja geomorfologialtaan verraten tavanomaista ranta-alueita. **V4 Luopostensalmi, (3 rak/km).** Kapea maisemallisesti herkkä salmi. Altis ekologisille muutoksille, koska erittäin huono veden vaihtuvuus. Alueella on linnustollista ja kalastollista merkitystä. Geologisesti puhdas esimerkki itä-länsi suuntaisesta murroslinjasta. **V5 Eetunpohja, (5 rak/km).** Pienialainen soistuvapohjukkainen kapea murroslahti, joka rajautuu kauniisti tausta-alueen maanviljelysalueisiin. ekologisesti melko herkkä ranta-alue.

X. SALONSAAREN ITÄPUOLEN JYLHÄ VUONOMAISEMA. X8 (7rak/km), X9 (7 rak/km), X10 (5 rak/km, pieni saari), X11 (6 rak/km), X12 (6 rak/km). Laaja Kiniselän vesistöalue, jota etenkin pohjoisessa luonnehtivat suoraan pohjoiseen työntyvät kapeat vuonot. Alue on syntynyt usean erisuuntaisen murroslinjan yhtymäkohtaan ja muodostaa selkeän kokonaisuuden, jolle ovat tyypillisiä verraten jyrkät rinne-alueet. Avokalliot ovat yleisiä. kasvillisuus on pääosin kuivahkoa mäntykangasta. Topografian alemmilla tasoilla esiintyy kuitenkin rehevähajaisia metsävyöhykkeitä. Pohjoisosaan "vuonot" ja niiden lähiympäristössä sijaitsevat viljelysaluudet muodostavat ekologisesti merkittävän kokonaisuuden. **X1 Pykäläniemi, (4 rak/km).** Altis ekologisille muutoksille. Kalastollista ja maisemallista merkitystä. Upea rantakasvillisuus käsittää mm terva- ja harmaaleppäkasvustoja **X2 Patalahti, (4 rak/km).** Altis ekologisille muutoksille. Jylhät ja vaikuttavat näkymät. Kapea tila altis myös maisemakuvan muutoksille. Patalahden itärannalla maakunnallisesti arvokas lehtoalue. Valkoselkätikan elinaluetta. **X3 Taipaleenpohjan pohjukka,(4 rak/km).** Geologisesti mielenkiintoisia ovat Nikkilänkalliot

lahden pohjoisrannalla. Kasvillisuudeltaan verraten tavanomainen kokonaisuus. **X4 Kinissaaren-Porttikallion maamerkit, (3 rak/km).** Kalliorannat tärkeitä maamerkkejä. Myös ekologisesti erittäin merkittäviä kohteita, erityisesti Kinissaari. Saaren kasvillisuus on pääosin kuivahkoa mäntykangasta. paikoin voidaan havaita muinaisia rantaterasseja. Kinissaari tarjoaa runsaasti valkoselkätikalle soveliaita elinympäristöjä. Alueeseen kuuluu myös Muurlahti; valtakunnallisesti merkittävä Romiojanlehto kuuluu lehtojensuojeluohjelmaan. Kohde on kasvillisuudeltaan erittäin edustava. **X5 Levonniemi, (4 rak/km).** maisemallisesti ja ekologisesti merkittävä kalliomuodostuma. Kasvillisuudeltaan verraten monimuotoinen, hyvin säilynyt kokonaisuus. **X6 Kopsuonlahti, (4 rak/km).** Maisemallisesti ja geologisesti merkittävä kokonaisuus. Lahti näyttää vesialueelta käsin vuonolta jyrkkine rantoineen. Kasvillisuus kulttuurivaikutteista. **X7 Maarlahden pohjukka, (3 rak/km).** Luonnonympäristöllisesti arvokas lehtoalue

Y. SALONSALMI. Y2 (7 rak/km). Liittyy kiinteästi Vääksyn taajamaan. Lähes täyteen rakennettu ranta-alue. Muodostaa Kinisselästä ja Asikkalanselästä täysin poikkeavan kokonaisuuden. Salmi on itä-länsi suuntainen murrosvyöhyke. Ei merkittäviä ekologisia tai geologisia kohteita Pykäläniemeä lukuun ottamatta. Kasvillisuus pääosin kuusivaltaista sekakangasta, kulttuurivaikutus kasvillisuuteen merkittävä. **Y1 Pykäläniemi, (5 rak/km).** Kasvillisuudeltaan edustava kalliialue. Runsaasti topografian mukaan vaihtelevia pienbiotooppeja. Alueella on myös maisemallista merkitystä.

Z. ASIKKALAN EDUSTAN SAARET. Z3 (6 rak/km). Vääksyn taajaman kannalta saarilla on maisemallista merkitystä. Heinäsaari, Mäntysaari ja Lautasaari rakennettuja. Linkosaari ja Pernasaari rakentamattomia. Kasvillisuudeltaan peitteisiä, pääosin kuusivaltaisia saaria. Eivät ekologisesti kovinkaan herkkiä alueita. **Z1 Heinäsaaren pohjoisosa, (5 rak/km).** Ekologisesti erittäin arvokas pienten karien ja mataloituvien lahtien muodostama kokonaisuus. Ekologisille muutoksille hyvin herkkää aluetta. **Z2 Linkosaari, (3 rak/km).** Kallioinen saari Vääksyn taajaman edustalla.

6. OSAYLEISKAAVA

6.1 MAANKÄYTÖN KEHITTYMINEN ASETETTUJEN SUUNNITTELU- PERIAATTEIDEN PUITTEISSA

Suunnittelutyön alussa on selvitetty rakennetun ja luonnonympäristön perusominaisuudet sekä arvoitettu eri tekijät pyrkien laatimaan kokonaisvaltainen maankäyttösuunnitelma, joka ottaa huomioon Päijänteen erityiset luonto- ja ympäristöolosuhteet ja sovittaa yhteen eri intressitahojen, kunnan ja maanomistajien toiveet alueiden kehittämistä. Ympäristön kannalta kaavatyön keskeisin kysymys on, mitkä ovat alueen luonnon ja ympäristön arvotekijät, miten niiden kestävä kehitys turvataan, miten ja minne uutta rakentamista sijoitetaan ottaen ympäristötekijät riittävästi huomioon ja miten mahdollisia haitallisia vaikutuksia lievennetään.

Rakentamisesta aiheutuvien muutosten havainnollistamiseksi sekä suunnitelma-
vaihtoehtojen pohjaksi on prosessin aikana tuotettu monia analyysitarkasteluja, joissa ympäristötekijöitä ja potentiaalisia suunnitelmaratkaisuja on arvioitu. Ym-

päristöteemojen lisäksi tuotettiin ns. nykytilannekaava, joka on yleispiirteinen malli kuvaten alueen maankäytön kehittymistä valittujen ympäristökriteerien sekä suunnittelu- ja mitoitusperiaatteiden puitteissa. Nykytilannekaavassa esitettiin tilojen mitoitusnormien mukainen jäljellä oleva rakennusoikeus. Siinä osoitettiin myös alueet, joiden maankäyttöratkaisut ovat jo käytännössä lukkoon lyötyjä, tällaisia ovat esimerkiksi rantakaavoitetut ja suojelualueet sekä jo rakennetut rakennuspaikat. Tarkastelu havainnollisti keskeisten muutosalueiden sijainnin ja muutosten mittakaavan. Toisaalta se myös osoitti selkeästi ne alueet, joiden kehittymiseen ei rantayleiskaavan maankäyttöratkaisulla voida juurikaan vaikuttaa. Nykytilannekaava (suojelualueet, rantakaavat, rakentamistilanne,..) on osana liitekartalla (4) esitettyjä vaikutusten tarkasteluja.

Eri vaiheissa tehtyjen tarkastelujen ja suunnitteluprosessin aikana tutkittujen vaihtoehtojen pohjalta käydyssä laajassa keskustelussa korostui maanomistajien tasa-puolinen kohtelu ja loma-asumisen merkitys yksityisille maanomistajille sekä Asikkalan kunnalle. Jo aiemmin toteutunut, paikka paikoin hyvinkin tiivis loma-asutus johti suunnittelussa tehtävät ratkaisut monissa kohdin lähes detaljikaavatasoiseen tarkasteluun.

Koko alueen kannalta merkittäviä luonto- ja ympäristökäyttöihin sekä maisema- ja aluerakenteeseen laajemmin kantaa ottavia ratkaisuja voitiin tehdä muutaman suuren maanomistusyksikön kohdalla. Nämä tilat omistivat laajoja ranta-alueita ja olivat käyttäneet rantarakennusoikeuttaan hyvin niukasti tai rannat olivat jopa kokonaan rakentamatta (mm. suurin tilakokonaisuus Vähä-Äiniön alueella). Näiden tilojen osalla saatiin luonnon ja muiden ympäristökäyttäjien osalta aikaan kohtuullisen hyviä kaavaratkaisuja siirtämällä rakennusoikeutta herkemmltä ranta-alueilta rakentamista paremmin kestäville kohdille. Rakennuspaikkojen keskittämällä turvattiin laajempien yhtenäisten rantavyöhykkeiden säilyminen rakentamiselta vapaina alueina. Myös pienempien tilayksiköiden osalla saavutettiin paikallisesti merkittäviä kaavaratkaisuja ja turvattiin kohtuullinen vapaiden rannanosien määrä sekä luonnon ja ympäristökäyttäjien kannalta tärkeiden kohteiden säilyminen muuttumattomina.

6.2 SUUNNITTELUN PÄÄPERIAATTEET

Kaavoitustyö on tukeutunut perusselvitysaineistoon maankäytön yleisperiaatteiden määrittelystä ja rakennusoikeuden mitoitusperusteista lähtien aina yksittäisten rakennuspaikkojen sijoitteluun saakka. Rakennusoikeutta mitoitettaessa alue jaettiin luonto- ja ympäristöselvitysten, rakennettavuustekijöiden sekä aluerakenteellisten näkökohtien pohjalta mitoitusvyöhykkeisiin. Tilatasolla rakentamista on edelleen pyritty ohjaamaan ekologisesti haavoittuvilta paikoilta sitä paremmin kestäville alueille. Luonto- ja ympäristöselvitysten lisäksi rakennuspaikkojen sijoittelua ovat ohjanneet seuraavat periaatteet:

- Yhtenäisten vapaa-alueiden säilyminen on pyritty turvaamaan rakennuspaikkoja keskittämällä.
- Kapeat niemenkärjet on pyritty jättämään rakentamisen ulkopuolelle. Niemenkärjet ovat maisemassa kauas näkyviä ja herkästi haavoittuvia elementtejä. Tie-

järjestelyt ja rakentaminen aiheuttavat niemenkärkien luontosuhteille ja maisemakuvalle huomattavaa haittaa.

- Pienet saaret sekä saarten ja mantereen väliset kapeikot on pyritty jättämään rakentamisen ulkopuolelle. Saarten ekologinen kestävyys on manneralueita heikompi. Pienet saaret ovat myös alttiita maisemavaurioille. Heikko ekologinen kestävyys ja uudistuminen perustuu siihen, että korvaavaa lajistoa tai vastaavaa elopaikkaa ei löydy vaan yhden elopaikan tuhoutuminen voi merkitä kyseessä olevan elinympäristön häviämistä koko saarelta.
- Alueet, joiden rantakasvillisuus on huonosti peittävää, on pyritty jättämään rakentamisen ulkopuolelle. Sijoittamalla rakentaminen peitteisille rannoille pyritään vähentämään rakentamisesta aiheutuvia maisemakuvallisia haittoja.
- Alueet joiden kasvillisuuden kulutuskestävyys on huono, on pyritty jättämään rakentamisen ulkopuolelle. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi karut kalliorannat.
- Matalien lahtien pohjukoihin on pyritty osoittamaan mahdollisimman vähän rakentamista. Veden vaihtuvuus on kapeissa ja matalissa lahdissa avoimia järvenselkiä heikompi. Rakentaminen saattaa lisätä alueiden rehevöitymistä. Mikäli rakentamista tällaisille alueille osoitetaan, pyritään haittoja minimoimaan jätevesien käsittelyä ohjaavin kaavamääräyksin.
- Rakentamista peltojen ja rannan välissä sijaitseville kapeille rantavyöhykkeille pyritään välttämään rakennusoikeuden siirroilla. Pellon ja rannan väliselle kapealle vyöhykkeelle sijoitettu loma-asunto rikkoo maisemakuvaa ja näkyy kauas ympäristöönsä. Näkymiä viljelysmaisemaan pyritään säilyttämään avoimina.
- Lomarakentamista kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden ympäristöön pyritään välttämään.
- Rakentaminen sijoitetaan siten, että uusien teiden rakentamistarve minimoidaan. Uudet rakennuspaikat pyritään sijoittamaan olemassa olevan asutuksen ja tieverkoston läheisyyteen. Vierekkäiset rakennuspaikat pyritään keskittämään toistensa läheisyyteen.

Koska rakennuspaikat on pyritty valitsemaan edellä kuvattujen periaatteiden mukaisesti, saattaa rakentamistiheys paikallisesti tarkasteltuna ylittää mitoitusvyöhykkeen mukaisen keskiarvon. Esimerkiksi mitoitusvyöhykkeellä, jossa perusmitoituskokonaismääräksi on asetettu 5 lomarakennusta/ranta km, voi rakennuspaikkojen tiheys nousta paikallisesti huomattavastikin. Tilalle osoitettu kokonaisrakennusoikeus ei kuitenkaan ole kasvanut. Tiheämpi keskittymä syntyy, kun mitoitusnormien mukaiset rakennuspaikat on sijoitettu toistensa läheisyyteen. Kun rakennuspaikkoja ei sijoiteta maastoon hajalleen määräväleihin, voidaan paikalliset olosuhteet ja uuden lainsäädännön mukaiset arvokkaat biotoopit huomioida paremmin. Keskittämällä rakennuspaikkoja ekologisesti kestäville alueille on luontosuhteiltaan herkille paikoille pystytty muodostamaan laajempia yhtenäisiä vapaa-alueita. Samalla esim. uusien tieyhteyksien tarve on pienentynyt.

Suunnittelutyölle on Padasjoen ja Asikkalan kuntien taholta annettu lähtökohdaksi, ettei yksityisellä maalla sijaitsevia tai suojeluohjelmien ulkopuolisia alueita merkitä suojelualueiksi kuin poikkeustapauksissa. Maanomistusolot asettavatkin tietyissä tilanteissa suunnitteluperiaatteelle rajoituksia. Mikäli lisärakennusoikeut-

ta omaavalla tilalla on vain yksi rantapalsta, jonne loma-asuntoja voidaan osoittaa, on rakennusoikeus pääsääntöisesti sijoitettu alueelle. Vain erityistapauksissa, mikäli alueen luontoarvot ovat erityisen huomattavat, on yksityisen omistama ranta-alue osoitettu suojelualueeksi ja sen käyttämättä jäänyt rakennusoikeus on merkitty korvattavaksi maanomistajalle. Tällaisia alueita sijaitsee lähinnä Päijänteen kansallispuiston välittömässä läheisyydessä, esimerkiksi Ykskoivu. Mikäli samalla tilalla on useita rantaan rajoittuvia palstoja, on rakennusoikeutta tarvittaessa siirretty näiden kesken siten, että ekologisesti arvokkaiden tai herkkien alueiden rakennusoikeutta on siirretty rakentamista paremmin kestäville alueilla. Tiloilla, jolla rakennusoikeuden siirto ei ole mahdollista, on rakennuspaikat pyritty osoittamaan siten, että niistä aiheutuu ympäristölle mahdollisimman pientä haittaa. Rakentamista ekologisesti herkille tai maisemakuvallisesti arvokkaille alueille ei aina pystytä välttämään, ellei rakennusoikeutta korvata kokonaan. Rakentamisesta syntyviä haittoja pienennetään ohjaamalla rakennusten ulkoasua, väritystä, jätevesien käsittelyä ja rantapuuston hoitoperiaatteita kaavamääräyksin sekä rakennusjärjestyksen erityismääräyksin. Heikko rakennettavuus sinänsä suojelee useita ekologisesti arvokkaita alueita kaavamerkintöjäänkin tehokkaammin. Esimerkiksi soistuvat lahdemat ovat ekologisesti hyvin monimuotoisia. Ne ovat tärkeitä kalojen poikastuotantoalueita ja vesilintujen pesintäalueita. Heikosti kantavan pohjan vuoksi ne eivät kiinnosta maanomistajaa rakennusmaana. Ongelman maankäytön kannalta muodostavat kasvillisuudeltaan tavanomaiset ranta-alueet jotka ovat kuitenkin säilyneet rakentamattomina. Halu rakentaa myös pieniin saariin on vaikea sovittaa yhteen ympäristön arvotekijöiden kanssa.

Virkistyskäyttäjien tarpeet on pyritty turvaamaan osoittamalla suunnittelualueelle virkistyskäyttöön soveltuvia vapaa-alueita, rantautumispaikkoja sekä venevalkamia. Mittavimman virkistysaluekokonaisuuden muodostaa Päijänteen kansallispuisto ja siihen liittyvät ranta-alueet. Asikkalan kunnassa Päijänteen kansallispuisto ulottuu Pulkkilan harjun alueelle. Asikkalan kunnan omistuksessa oleville alueille on osoitettu virkistysaluevarauksia sekä loma- ja matkailupalvelujen alueita.

Matkailuyrittäjien elinkeinojen harjoittamistarpeet on pyritty turvaamaan osoittamalla tiloille (RM) tarpeen mukaan reservirakennusoikeutta sisämaahan. Rantarakennusoikeus on näillä tiloilla yleisten mitoitusnormien mukainen. Matkailuun tukeutuvia elinkeinojen kehittämiskohteita on alueella kaikkiaan viitisen kohdetta.

6.3 ALUEVARAUKSET

Asikkalan Päijänteen ranta-alueiden osayleiskaava sisältää manner- ja saarialueiden lisäksi myös Päijänteen vesialueen kokonaisuudessaan.

Kaava-alueen kokonaispinta-ala on n. **14.673 ha**, josta vesialuetta on **10.883 ha** ja maa-alueita vajaa **3.800 ha**. Asumiseen (AO, RA, + ym) on varattu yhteensä n. 730 ha, josta perinteiseen loma-asumiseen (RA) on varattu n. 810 ha. Loma- ja matkailupalveluja (RM) varten on osoitettu n. 75 ha ja virkistys- sekä retkeilytoi-

mintoja (VR, VU, ..) varten n. 210 ha. Maa ja metsätalousalueita (M + MU) on yhteensä n. 2.530 ha ja suojelualueita (SL) yhteensä 177 ha.

Rakennetut palstat/tilat on otettu huomioon nykytilanteen mukaisena. Yleiskaavan suunnittelutarkkuudesta johtuen niille on useimmiten osoitettu (yleistetty rajoja) laajentumisalueita takamaastoon. Varsinainen loma-asunnon rakennusoikeus on kuitenkin osoitettu sille tilalle, jolle se mitoituksen mukaan kuuluu.

Rantakaavojen maankäyttö on rakentamiseen osoitettujen kortteleiden osalta otettu rantayleiskaavassa aluevarausten ja maankäyttöluokan osalta huomioon rantakaavan mukaisena. Maa- ja metsätalousalueilla käyttötarkoitusta on saatettu tämentää (esim. M:n sijaan MU), mikäli luonto ja ympäristöolosuhteet ovat sitä edellyttäneet.

Olemassa olevat Kansallispuisto- ja muut suojelualueet on otettu sellaisenaan suoraan yleiskaavaan. Merkittävimpinä uusina suojelualueina Ykskoivun saaren eteläpää sekä Iso-Mustasaari (kaavaehdotusvaiheen jälkeen) on osoitettu SL-alueina ja liittyvät jatkossa kansallispuistoon

Maatilamatkailuun perustuvien elinkeinojen kehittämistä varten on yleiskaavassa osoitettu muutamia kohteita. Kohteiden valinta perustuu maanomistajien kanssa käytyihin kehittämiskeskusteluihin ja heidän toimestaan laadittuihin suunnitelmiin. RM – alueilla rantaan sijoittuvien (vuokrattavien) lomarakennusten määrä riippuu tilan rantarakennusoikeuden määrästä (yhtä mitoittavaa loma-asuntoyksikköä kohden saa rakentaa kaksi matkailuun tarkoitettua lomarakennusta a` 80 m2). Lisäksi RM- alueelle on pääsääntöisesti osoitettu riittävästi ns. takamaaston rakennusoikeutta tulevia tai jo suunniteltuja kehittämistarpeita varten. Isoimpana uutena RM- kohteena on osoitettu Lauttaniemen entinen saha-alue.

Muita palveluja tai erityiskohteita ei kaavassa osoiteta. Tärkeimmät kaupalliset ja muut palvelut löytyvät Vääksystä, joka sijaitsee hyvin keskeisesti kaava-alueen ”sisällä”.

Venevalkamat on otettu huomioon nykyisen tilanteen mukaisena. Pieniä (n. alle 3-5 veneen) valkamia ei ole erikseen merkitty kaavaan. Osa yhteisillä alueilla olevista venevalkamista sisältyy osayleiskaavassa M-alueisiin. Niiden käyttö venevalkamina jatkuu nykyisenlaisena.

Tiestöstä on esitetty (seutu-) kokooja- ja yhdystieluokkaa olevat tiet. Valta- ja kantatietä ei suunnittelualueelle sijoitu. Pienimmät tiet esiintyvät kaavan pohjakartalla ja liiteaineistoissa. Niitä on käytetty hyväksi suunnitelmaratkaisuja tehdessä ja arvioitaessa kaavan vaikutuksia.

Seudullisia korkeajännitelinjoja (100 – 400 kV) ei sijoitu suunnittelualueelle.

Tarkemmin kaavaratkaisua on kuvattu vaikutustarkastelujen yhteydessä.

Yleiskaavan tilastotiedot on tarkemmin esitetty liitekuvien lopussa sekä taulukossa 6/7.

6.4 KAAVAMÄÄRÄYKSET

Asikkalan rantayleiskaavatyö on tehty yhtäaikaaisesti Padasjoen kanssa. Kaavamääräyksiä laadittaessa vaihtoehtoina oli a) hyvin suppeat ja rakennusjärjestyksiin tukeutuvat tai b) perusteelliset ja paikoin jopa hyvin yksityiskohtaiset määräykset. Koska alueella on monia eriaikaisia rakennusjärjestysten määräyksiä päädyttiin laatimaan tarkat ja perusteelliset kaavamääräykset, jotta voidaan varmistaa ”lopullisen” rakennusoikeuden määrä sekä paremmin arvioida kaavan vaikutuksia. Määräykset on sovitettu mahdollisimman hyvin yhteen Padasjoen ja Asikkalan rantayleiskaavoissa. Kaavamääräysten sisällöstä ja rakennuspaikkakohtaisesta rakentamismäärästä (mm. loma-asuntoalueiden osalta: RA, RA-1, RM,...) on käyty perusteellinen keskustelu kummankin kunnan päättäjien kesken.

Yksityiskohtaiset ja tarkat määräykset helpottavat huomattavasti rakennusvalvonnan työtä rakentamisvaiheessa. Tarkemmat määräykset varmistavat myös paremmin maanomistajien tasapuolisen kohtelun.

Luonto ja ympäristöolosuhteista riippuen on kaavassa annettu alueellisia erityismääräyksiä, joilla pyritään turvaamaan luonto- ja ympäristöarvojen säilyminen (ma, ah, lu, pv. jä, ku,...).

6.5 VAIKUTUSTARKASTELUT

Vaikutustarkasteluja varten on kaava-alue jaettu 10 osa-alueeseen niiden vaikutusten luonteen sekä merkittävyyden perusteella ja ottaen huomioon myös maanomistusolot ja aluerakenne. *Liitekartta 4 sekä kuvat 6 ja 7 ja taulukko 6/7: Vaikutustarkastelut ja tilastot.*

Liitekartalla 4 on esitetty rakentamisen aiheuttama muutos muodostamalla uusien (keltaiset) ja olemassa olevien (mustat) rakennusten sekä rantakaavoissa esitettyjen rakennusten (musta/punainen keskus) ympärille 50 metrin vyöhykkeet, jotka on yhdistetty rakentamisvyöhykkeiksi. Olemassa olevaan tilanteeseen nähden keltaisten vyöhykkeiden määrä ja sijainti osoittaa muutosten suuruuden ja rakennuspaikkakohtaisen vaikutuksen. Mikäli uusi rakennus sijoittuu olemassa olevien läheisyyteen on rakentamisen vaikutus rantavyöhykkeen sulkeutuneisuuteen ja erityisesti pirstoutumiseen pienempi kuin rakennuspaikan sijoittuessa esim. erillisenä nykyisin vapaana säilyneelle alueelle. Vaikutustarkastelukartalla on erikseen esitetty suojelu- ja virkistysalueet sekä toiminnallisina alueina maatilakohteet ja loma- ja matkailupalvelujen alueet.

Taulukosta 6/7 voidaan todeta lopullisen rakentamistehokkuuden nousevan melko korkealle, 8.06 las/km (loma-asuntoa mitoittavaa rantaviivakilometriä kohden). Toisaalta rantavyöhykkeet ovat jo nykyisellään rakennettu ja rantakaavoitettu tehokkaasti, 6.65 las/km. Rakennuspaikkojen kokonaismäärästä uusien osuus on n. 15 %.

Taulukon 6/7 sekä kuvien 6 ja 7 mukaan rakennuspaikkojen suurimmat prosentuaaliset muutokset nykytilanteeseen verrattuna ovat alueilla IIIa (runsas 50 %) ja Ia (30 %). Rantakaavoitettujen rakennuspaikkojen suhteellinen määrä on suurin Salon saarella, alueilla Ic ja IIa. Vapaan rantaviivan osuus rakennetusta rantaviivasta (kuva 7) on pienin Vääksyn kuntakeskuksen länsi- ja itäpuolisilla alueilla sekä suunnittelualueen koilliskulmassa (alueet Ib, Id ja Ie). Suurin vapaan rantaviivan osuus on Pulkkilanharjulla (alue IIIb, osa luulua Päijänteen kansallispuistoon) ja Vähä-Äiniön nimen pohjoisosassa (alue IIIa). Rakennuspaikkojen määrän muutosta nykytilanteeseen (+ rantakaavat) verrattuna voi havainnollisimmin tarkastella kuvasta 6 sekä liitekartalta 4.

Vaikutusten merkittävyyden tarkastelussa on käytetty hyväksi kuvien 6 ja 7 sekä taulukon 6/7 tietoja sekä luonto- ja ympäristöselvitysten sekä maisematarkastelujen aineistoja. Liitekartalla 4 on havainnollistettu alueet ja kohteet joissa kaavan toteuttaminen aiheuttaa merkittävimmät muutokset tai ratkaisulla säilytetään/turvataan tärkeiden luonto- ja ympäristökohteiden säilyminen.

Seuraavassa tarkastelussa kaavassa tehtyjä ratkaisuja on vaikutusten kannalta kuvattu osa-alueittain tarkemmin ja samalla on tarpeellisilta osin esitetty haitallisten vaikutusten lieventämiskeinoja.

VAIKUTUSALUEET III a JA II a

- **Vähä-Äiniön niemi (III a).** Alueella on yksi iso tilakokonaisuus, jolla on runsaasti käyttämätöntä rakennusoikeutta. Rakennusoikeutta on pyritty siirtämään saarista mantereelle, mikäli luonto- ja muut ympäristöolosuhteet ovat sitä edellyttäneet. Uutta rakentamista sijoittuu sekä mantereelle, että saariin. Nykytilanteeseen verrattuna muutos on merkittävä, koska tilan rantarakennusoikeus on ollut kokonaan käyttämättä (uusia rakennusoikeuksia on kaikkiaan 51 kpl). Rakentamista on keskitetty tehokkaasti rakentamista paremmin kestäville alueille ja samalla on voitu säilyttää pitkiäkin herkempiä rantavyöhykkeitä mahdollisimman luonnontilaisena. Lisärakentaminen lisää rantojen sulkeutuneisuutta ja lisää täten estevaikutusta. Toisaalta lisärakentaminen sijoitetaan siten, että arvokkaimmat kohteet jäävät rakentamisen ulkopuolelle. Ykskoivun jättäminen rakentamisen ulkopuolelle lisää Päijänteen kansallispuiston yhtenäisyyttä samoin viime vaiheessa SL-alueeksi merkitty Iso-Mustasaari. Mikäli viranomaisten taholta olisi löytynyt lisää (rahoitus-)valmiuksia rakennusoikeuksien korvauksiin voitaisiin Vähä-Äiniön lahden keskellä olevat muutkin saman maanomistajan hallussa olevat saaret jättää rakentamisen ulkopuolelle ja niiden hyödyntämisen esimerkiksi virkistyskäytössä olisi paremmin mahdollista.

Mantereella nykyinen metsäautotieverkko kattaa koko alueen ja uutta tieverkkoa ei merkittävästi tarvitse rakentaa. Koska alue on merkittävää pohjavesialuetta, on kaavamääräyksissä erityisesti otettava huomioon jätevesien käsittely. Vesien kuormituksen kannalta ei lisärakentaminen aiheuta merkittävää lisähaittaa nykyiseen verrattuna. Haasinsaaren ympäristössä (**alue I a**) kuormitus voi

paikallisesti lisääntyä nykyiseen verrattuna. Lisärakentamisella ei ole merkittävää yhdyskuntateknistä vaikutusta ellei asutus muutu ympärivuotiseksi.

VAIKUTUSALUE III b

- **Pulkkilanharju.** Kaavaratkaisussa lisärakentaminen sijoitetaan harjun delta-maisen laajentuman rakennetuille alueille sekä harjun luoteiskulmaan (yhteensä 7 rakennuspaikkaa). Ratkaisu ei aiheuta merkittäviä ekologisia tai geomorfologisia muutoksia nykytilanteeseen verrattuna, sillä alueella on vanhaa asutusta melko runsaasti. Sen sijaan maisemalliset muutokset, erityisesti rakentamisen aikana, voivat olla huomattavia. Ranta-alueet ovat pääosin puoliavoimia sora-hiekka rantoja, joiden morfologia on herkkä muutoksille. Maisemallisia vaikutuksia voidaan lieventää kaavallisin määräyksin. Olemassa olevalle suojealueelle ei ratkaisu aiheuta merkittäviä muutoksia.

Harjun alueelle sijoittuvat matkailun ja palvelujen kehittämiskohteet edellyttävät tarkempaa suunnitelmaa ennen rakentamiseen ryhtymistä. Siinä yhteydessä on huolehdittava toimenpiteiden haitallisten vaikutusten minimoimisesta.

Pulkkilanharjun eteläosaan on viranomaisneuvottelussa käydyssä keskustelun mukaisesti osoitettu iso venesatamavaraus (LV-1). Venesataman ja siihen liittyvien palvelualueiden kehittäminen vaatii laajempaa tarkastelua ja yksityiskohtaisempia toiminnallisia ja teknisiä suunnitelmia. Tämän vuoksi venesatama-alue ja sen pohjoispuolella olevat VR ja MU alueet on merkitty kaavassa selvitysalueeksi. Alueelle on ilmeisesti käynnistymässä laajempi kehittämissuunnitelu, jonka yhteydessä venesatama ja siihen liittyvät toiminnot voidaan selvittää.

VAIKUTUSALUE I b

- **Katslahti - Pulkkilanharju.** Asikkalan kirkonkylän ympäristössä sijaitseville ranta-alueelle on muodostunut tiivis loma-asutus. Yleiskaavaratkaisu mahdollistaa yksittäisten loma-asuntojen rakentamisen alueelle. Lisärakentaminen sijoitetaan olemassa olevan rakennuskannan yhteyteen. Ratkaisulla ei jo lähes täyteen rakennetulla alueella ole merkittäviä ympäristövaikutuksia, sillä se ei sanottavasti lisää metsäluonnon pirstoutuneisuutta tai estevaikutusta. Kuvien 6 ja 7 tarkasteluista voidaan todeta Vääksyn taajaman läheisyydessä sijaitsevien alueiden (I b ja I d) olevan tehokkaimmin rakennettuja koko alueella ja vapaan rantaviivan osuuden olevan pienimmän..
- **Isosaari (alueen I f länsisosassa).** Saari sijaitsee maisemallisesti keskeisellä paikalla. Saarella on vanhaa rakennuskantaa verraten runsaasti. Lisärakentaminen vähentää vapaiden ranta-alueiden määrää ja lisää kasvillisuuteen kohdistuvaa kulutusta. Saaren keskiosat ovat kosteahkoa tiheäpuustoista aluetta, jotka säilyvät tavanomaisen kasvillisuuden ja eläimistön biotooppeina. Maisemalli-

sesti merkittävä saaren pohjoisin osa säilyy vapaana alueena. Rakennettavilla alueilla maisemallisia muutoksia voidaan lieventää rakennusten sijoittelulla.

VAIKUTUSALUE II a

- **Heikkilän tila (alueen koilliskulmassa, osittain alueen I f puolella).** Lisärakentaminen sijoitetaan jo rakennettuihin saariin ja manneralueelle. Esitetty kaavaratkaisu säilyttää Muurahaissaaret ja Patunsaaret rakentamattomina. Ratkaisua voidaan näiltä osiltaan pitää ympäristöllisesti hyvänä. Em. Saaret ovat kooltaan pieniä ja ekologisesti vaurioitumisherkkiä, jolloin lisärakentaminen muuttaa niiden ekologista tasapainoa. Kärpänkärjen pohjoisranta säilyy osin vapaana. Vapaiden alueiden vastapainona ne alueet, joille rakentamista keskitetään sulkeutuvat voimakkaasti.
- **Alimmainen Huhtasaari** on ollut rakentamaton. Esitettyssä kaavaratkaisussa saaren länsiosaan sijoitetaan melko runsaasti uudisrakentamista. Rakentaminen muuttaa alueen ekologista ja maisemallista yhtenäisyyttä.
- **Kärpänlahti.** Vesialueen tila saattaa lisärakentamisen myötä huonontua. Haittoja voidaan merkittävästi lieventää kaavamääräyksien avulla. Laaja ruovikko lahden pohjukassa toimii eräänlaisena ”luonnon puhdistamona”. Lisärakentaminen ei merkittävästi lisää metsäalueiden pirstoutuneisuutta sillä tieverkko on jo pääosin olemassa.
- **Luopostensalmi (II a kaakkoiskulma).** Esitetty kaavaratkaisu jättää Luopostensalmen pohjois- ja etelärannan rakentamisen ulkopuolelle. Rakentaminen on keskitetty Vesansalon puolelle. Ratkaisua voidaan ympäristöllisesti pitää hyvänä, koska Luopostensalmea voidaan pitää vesiekologialtaan ja linnustoltaan merkittävänä kohteena.
- **Säynätlahti (II a eteläosa).** Rakennuspaikat (1-2) on kaavaratkaisussa siirretty Eetunpohjan alueelta Säynätlahteen, jonne osa rakennuspaikoista muodostetaan yhteisrantaiseksi. Eetunpohja on geologisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde, josta syystä ratkaisua voidaan pitää onnistuneena. Yhteisrantaratkaisu Säynätlahden alueella jättää myös vapaata rantaa lahden pohjukkaan (Hepo-oja), jota voidaan pitää ekologisesti melko merkittävä. Eetunpohjan suurkiven harjun puoleinen rantavyöhyke on kokonaisuudessaan rantakaavoitettu.

VAIKUTUSLAUE II b

- **Patalahti.** Koko lahti, lukuun ottamatta keskiosan muutamaa rakennuspaikkaa jään rakentamisen ulkopuolelle. Kohteella on suuri merkitys vapaa-alueena, koska Kinisselän alueella ei ole juurikaan muita vapaita ranta-alueita. Alueella on merkittäviä ympäristöarvoja ja alue on pääosin säilyttänyt hyvin luonnontilaisuutensa.

- **Rantalanniemi.** Rakentaminen sijoitetaan niemen pohjoisosaan ja länsirannalle. Lisärakentaminen sijoittuu suhteellisen huomaamattomasti Kinisselkään nähden. Ekologisesti ja maisemallisesti kaikkein herkimmät niemenkärkialueet jäävät rakentamisen ulkopuolelle. Koska lahti on kapea, saattavat vesiekologiset vaikutukset lisääntyä nykytilanteeseen verrattuna.
- **Taipaleenpohja.** Lisärakentaminen sijoittuu lahden kaakkois- ja osin länsirannalle. Alueen pohjoisosassa olevat rakennuspaikat ja myönnetty rakennusluvut sijaitsevat hajallaan, jolloin ne aiheuttavat merkittävämpää ranta-alueiden sulkeutumista ja estevaikutusta kuin mikäli rakentaminen olisi keskitetty pieniin ryhmiin. Toisaalta ratkaisu jättää rakentamisen ulkopuolelle kohtuullisesti vapaita rantaviivan osia lahden pohjois- ja itärannalla. Niitä voidaan pitää ympäristöllisesti alueen kaikkein merkittävimpinä habitaatteina. Myös Kattilanpohjan lahden pohjukka jää rakentamisen ulkopuolelle. Vesiekologiset vaikutukset ovat pienet, sillä ranta-alueet ovat verraten suorapiirteisiä ja virtausesteitä veden vaihtuvuudelle ei ole. Jyrkkäpiirteiset maastomuodot ja puoliavoin rantakasvillisuus maisemalliset muutokset ovat todennäköisiä. Kattilalahden maisemallisesti merkittävin kallioalue jää rakentamisen ulkopuolelle. Taipaleenpohjasta muodostuu yhdessä Patalahden kanssa suhteellisen laaja ja väljä ranta-alue. Sen sijaan eteläisempi osa sulkeutuu lähes kokonaisuudessaan.
- **Vesansalon pohjoisosa ja Kaakkosaaret.** Aluetta voidaan pitää maisemallisesti erittäin keskeisenä. Lisärakentaminen on Vesansalossa ryhmitelty olemassa olevan rakennuskannan yhteyteen. Ratkaisu jättää Vesansalon lahtialueen keskeisimmät ranta-alueet rakentamisen ulkopuolelle. Kaakkosaareen sijoitettu uusi rakennuspaikka vaikuttaa merkittävästi alueen ympäristö- ja maisemolosuhteisiin.

VAIKUTUSALUE I d

- **Salonsalmi.** Alueella on hyvin tiivis nykyinen loma-asuntokanta. Rantakaavaratkaisujen vuoksi loma-asuntojen lukumäärä tulee kasvamaan merkittävästi vielä nykyisestääänkin. Uusi rakentaminen osoitetaan pääosin nykyisen rakennuskannan yhteyteen. Yleiskaavaratkaisu ei merkittävästi lisää metsä- tai rantaluonnon pirstoutuneisuutta, sillä se ei edellytä uusien tieyhteyksien rakentamista. Ekologisessa mielessä aluetta voidaan pitää melko tavanomaisena. Myöskään rakentamisesta aiheutuvat maisemakuvalliset vaikutukset eivät ole merkittäviä.

Yksittäisen rakennuspaikan kohdalla rakentamisen vaikutukset ympäristöön arvioidaan ja ratkaistaan hyvin pitkälti rakennuslupavaiheessa. Osayleiskaavan ohjeiden, määräysten ja kaavaratkaisun lisäksi suuri merkitys on rakennusjärjestyksen ohjeilla ja yleensä määräyksiin ja ohjeisiin sitoutumisella. Tarpeen mukaan voidaan ympäristökuvan ja -tekijöiden muutoksiin reagoida mm. täsmentämällä rakennusjärjestystä ja muita kunnallisia ohjeita. Isojen muutosten hallinnassa saat-

taa olla tarpeen myös osayleiskaavan tarkentaminen tai detaljikaavan laatiminen osa-alueelle.

7. TYÖVAIHEET

7.1 RANTAYLEISKAAVAN I TYÖVAIHE

- Khall 18.9.1995 Suunnittelijavalinta
- Lähtötiedot suunnittelijalla 25.09.1995
- Lokakuu 1995 Maastoinventointi
- **Viranomaisaloitustusneuvottelu** **15.11.1995**
- Työneuvottelu 12.01.1996
- Ympäristölautakunta 30.01.1996
- **Maanomistajatiedotus- ja kuulemistilaisuus I** **01.02.1996**
- Työneuvottelu 29.03.1996
- Ympäristölautakunta 06.04.1996
- **Viranomaisneuvottelu** **06.05.1996**
- **Kunnanvaltuusto, perusselvitykset, tavoite- ja mitoituskeskustelu** **07.05.1996**
- **Tiedotus- ja kuulemistilaisuus II** **22.05.1996**
- Elokuu 1996, perusselvitykset nähtävillä
- Työneuvottelu ja selvitys ympäristöministeriölle 17.09.1996
- **Viranomaisneuvottelu suunnittelutilanteesta Päijät-Hämeen liitossa** **09.10.1996**
- Ympäristölautakunta, perusselvitykset, tavoitteet, mitoituserusteet
15.10.1996
- **Perusselvitysten hyväksyminen**
 - Khall 2.12.1996, esitys
 - Kvalt 17.12.1996, esittely ja pöydällejätö
 - Kvalt 7.1.1997, palautus valmisteltavaksi
 - Rak.ltk. 5.2.1997, lausunto
 - Ymp.ltk. 11.2.1997, lausunto
 - Khall 17.2.1997, esitys
 - **Kvalt 18.2.1997, päätös**

7.2 RANTAYLEISKAAVAN II TYÖVAIHE

- Työneuvottelu 28.02.1997
- **Maanomistajien kuuleminen III** **11.04.1997**
- Ympäristölautakunta, esitys vyöhykemitoituksesta 12.05.1997
- Kunnanhallitus, vyöhykemitoituksen hyväksyminen 19.05.1997

- Ympäristölautakunta (kaavaluonnoksen käsittely) 28.05.1997
- **Laatimisvaiheen kuuleminen (RakA. 154 §)**
- luonnos nähtävillä 02. - 23.06.1997
- viranomaislausunnot 02. -
- 15.08.1997
- **- kaavakokous eli tiedotus- ja kuulemistilaisuus IV 05.06.1997**
- **Viranomaisneuvottelu 11.06.1997**
- **Viranomaisjatkoneuvottelu 13.08.1997**
- Khall + ymp.ltk 01.09.1997
- Ymp.ltk (kaavamääräykset) 23.09.1997
- Khall (luonnoksen tarkistukset) 29.09.1997
- **Viranomaisneuvottelu 15.10.1997**
- Ymp.ltk 21.10.1997
- Khall + ymp.ltk + rak.ltk (esittely) 27.10.1997
- Työneuvottelu ymp.keskus 28.10.1997
- Asikkalan ja Padasjoen khall.neuv. 13.11.1997
- Asikkalan ja Padasjoen khall.neuv. 25.11.1997
- Ymp.ltk. (jatkovalmistelu khall:lle) 27.11.1997
- Khall (kaavamääräykset) 01.12.1997
- Khall (luonnoksen tarkistukset) 15.12.1997
- **Khall (luonnos tarkistettuna nähtävillä) 16.03.1998**
- Luonnos nähtävillä 23.03.- 15.04.1998
- **Tiedotus ja kuulemistilaisuus V 26.03.1998**
- Khall:n perehtyminen palautteeseen 18.05.1998
- **Khall:n päätös ehdotuksen laatimisesta 24.08.1998**
- **Khall:n päätös ehdotuksen näht.panosta 26.10.1998**

- Ehdotus nähtävillä ja lausunnolla 16.11.- 15.12.1998
- **Esittely- ja kuulemistilaisuus VI 26.11.1998**
- Palautteen käsittely 15.02.1999
- Viranomaisneuvottelu 19.02.1999
- Rantayleiskaavan hyväksyminen 23.03.1999
- Rantayleiskaavan vahvistuskäsittely
- Hämeen ympäristökeskus 04.01.2001
- Korkein hallinto-oikeus 10.07.2002
- Hämeen ympäristökeskus 06.09.2002

8. TARKISTUKSET JA KAAVAN VAHVISTUSKÄSITTELY

Yleiskaavaan on tehty virallisen kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen kaavoittajan vastineissa esitetyt muutokset sekä viranomaisneuvottelussa 19.02.1999 sovitut täsmennykset. Kaavoittajan vastineet sekä viranomaisneuvottelun muutos ehdotukset on esitetty kaava-asiakirjojen liitteenä.

Kaavaehdotukseen tehdyt muutokset on katsottu vähäisiksi ja yleiskaavaa ei ole tältä osin tarvetta asettaa uudelleen nähtäville.

Asikkalan kunnanvaltuusto hyväksyi Päijänteen ranta-alueiden osayleiskaavan kokouksessaan 23.03.1999 (§ 15).

Kaavaselostukseen on tehty pienet kunnanhallituksen ehdottamat ja valtuuston 23.03.1999 hyväksymät tarkistukset. Kaavakarttaa ja kaavamääräyksiä ei ole tarkistettu 5.3.1999 jälkeen ennen vahvistuskäsittelyä.

Hämeen ympäristökeskus on 4.1.2001 päätöksellään nro 2A/alo Dnro 0397L0502-212 jättänyt vahvistamatta yleiskaavan kaavamääräykset siltä osin kuin niissä on kysymys suoraan rakennusluvin rannalle rakentamisesta ja rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus ylittää 180 km²:ä ja lomarakennuksen rakennusoikeus ylittää 120 km²:ä. Muilta osin ympäristökeskus on hylännyt tehdyt valitukset ja vahvistanut valtuuston 23.3.1999, 15 § tekemän päätöksen.

Korkein hallinto-oikeus on 10.7.2002 päätöksellään taltionro 1735 ja Dnrot 354, 382, 393 ja 404/1/01 kaavamääräyksiä koskevilta osin kumonnut Hämeen ympäristökeskuksen 4.1.2001 tekemän päätöksen ja palauttanut asian ympäristökeskukselle uudelleen käsiteltäväksi. Muiden valitusten osalta korkein hallinto-oikeus ei ole muuttanut ympäristökeskuksen päätöstä 4.1.2001.

Hämeen ympäristökeskus on 6.9.2002 päätöksellään nro ALO/aluA/353 Dnro 0397L0502-212 vahvistanut Asikkalan kunnanvaltuuston 23.3.1999 hyväksymän päätöksen (§15) myös kaavan loma-asuntojen alueita (RA/2) koskevien kaavamääräysten osalta.

Helsinki 16.11.1998/05.03.1999/2.12.2002
Maa ja Vesi Oy

Pasi Rajala
Osastopäällikkö

Seppo Lamppu
DI, SNIL
puolesta Iris Broman YKS-226